

Årsredovisning 2023

Försvvarshögskolan

REKTOR HAR ORDET

Att ställa om och växa snabbt i nytt säkerhetspolitiskt läge

Försvårshögskolan fortsätter att anpassa sig och utvecklas i en tid av global osäkerhet och snabba förändringar. Kriget i Ukraina och det försämrade säkerhetspolitiska läget formar våra prioriteringar. Det gångna året har präglats av fördjupade samarbeten med ukrainska försvårshögskolor och särskilda satsningar för att möta behoven av kompetens och kunskap i Sveriges totalförsvår.

När Sverige ska utveckla ett modernt, starkt totalförsvår är det avgörande att vi drar lärdomar av Ukraina. Försvårshögskolan var därför tidigt ute och etablerade samarbeten för att engagera våra ukrainska kollegor i forskning, utbildningar och erfarenhetsutbyten. I juni 2023 genomförde vi en stor konferens för officerare i Försvårsmakten tillsammans med officerare som är lärare vid National Defence University Ukraine.

I dag har vi samarbetsavtal med försvårshögskolor både i Kiev och Odessa, flera av våra forskare och doktorander studerar det som sker i kriget och vi genomför även uppdragsutbildningar för och tillsammans med våra ukrainska partners.

Fokus på officersutbildning

Försvårshögskolan måste gå i takt med det växande totalförsvåret. Vårt främsta fokus ligger på rekryteringen av studenter till Officersprogrammet, för att förse Försvårsmakten med framtidens militära ledare. Vi har sedan ett par år tillbaka en historisk ökning av antal platser och glädjande nog även sökande. Samtidigt lyckades vi inte fylla samtliga platser och en utökad rekryteringsbas, i form av större värnpliktskullar, är en nyckel för att nå tillväxtmålen.

Parallellt med detta arbete har vi också tagit stora steg inom området livslångt lärande. För att snabbt växla upp och möta behoven även på den civila sidan, genomförde vi en särskild satsning under året och utarbetade nya kurser anpassade för yrkesverksamma till både form och innehåll. Kurserna sjsätts med början hösten 2024.

Vi förutser även ökad efterfrågan på våra civila högskoleutbildningar inom försvår, krishantering och säkerhet, men det vi framför allt ser nu är ett högt tryck på våra uppdragsutbildningar för yrkesverksamma.

Ett område där vi sett tecken på stora brister är säkerhetsskydd. På alla nivåer i vårt samhälle behöver vi bli bättre på att identifiera och skydda både materiella och immateriella värden som är avgörande för att vårt samhälle, men även enskilda företag, och myndigheter, ska stå emot olika hot. Efter dialog med Utbildningsdepartementet fick Försvårshögskolan i år regeringsuppdraget att utveckla och skala upp säkerhetsskyddsutbildningar för yrkesverksamma.

Internationell tillväxt

Vår inriktning på det svenska totalförsvåret är fortsatt stark, men det finns också en växande förståelse för att stärka vår internationella position. Det innebär att vi samtidigt måste sträva efter att bibehålla och utveckla en internationellt konkurrenskraftig utbildnings- och forskarmiljö, som lockar både lärare och studenter.

Historisk disputation

I Försvårshögskolans inre liv har rekrytering av nya medarbetare – framför allt lärare – stått högst på agendan. Vi växer både i juniora och seniora lärartjänster. Motorn i vår forskningstillväxt är vår forskarutbildning, som nu omfattar tre ämnen: krigsvetenskap, statsvetenskap och militärhistoria. Militärhistoria inrättades som forskarutbildning i juni 2023.

I mars passerade vi en historisk milstolpe då överstelöjtnant Lars Henåker disputerade som vår första egna doktorand. Det är genom doktorander vi ser den stora tillväxtpotentialen. För att få fler officerare att doktorera krävs ett nära samarbete med Försvårsmakten för att förtydliga vilka möjligheter och karriärvägar som finns för disputerade officerare.

Samla lärosätenas totalförsvarskompetens

Den ökande efterfrågan på vår expertis är ett tecken på en historisk tillväxttakt inom försvarssektorn och kräver nytänkande, innovation och en förmåga att se bortom traditionella akademiska gränser. Försvarshögskolan har en central roll i att tillföra ny kunskap till och kompetensutveckla för totalförsvaret, men vi räcker inte till. Därför tog vi under hösten initiativ till en utökad samverkan med andra lärosäten med syfte att samla och dela expertis och därigenom skapa en mer sammanhängande och kraftfull utbildnings- och forskningsmiljö.

***

Vi har under året sett över våra strategiska mål och konstaterar att de leder oss rätt även i det nya säkerhetspolitiska läget. Vi är fast beslutna att fortsätta vår strävan att vara ett ledande lärosäte inom försvar, krishantering och säkerhet. Vi kommer att fortsätta att stärka våra samarbeten, både inom landet och internationellt, och att bredda vår forskning och utbildning för att möta morgondagens utmaningar.

Robert Egnell, rektor

Innehåll

1	INLEDNING	6
1.1	Om årsredovisningen	6
1.2	Kort om Försvarshögskolan 2023	6
1.3	Omvärldsläget	6
1.4	Väsentliga uppgifter	7
2	UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ	10
2.1	Sammanfattning och indikatorer	10
2.2	Finansiering av utbildning	11
2.3	Fördelning av antal helårsstudenter	12
2.4	Examina på grundnivå och avancerad nivå	12
2.5	Anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå	12
2.5.1	Prestationer och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	13
2.5.2	Officersprogrammet	13
2.5.3	Utbildningar grundnivå och avancerad nivå, anslag 2:61	14
2.5.4	Öppen nätbaserad utbildning	14
2.5.5	Partnerskap för fred	15
2.6	Avgiftsfinansierad utbildning	15
2.6.1	Deltagare, prestationer och kostnader för poänggivande uppdragsutbildning	15
2.6.2	Högre officersprogram	16
2.6.3	Övrig poänggivande uppdragsutbildning	16
2.6.4	Ej poänggivande uppdragsutbildning	16
2.6.5	Utbildningsstöd till Försvarsmakten	16
2.7	Internationalisering i utbildningen	16
2.8	Studentmobilitet	17
2.9	Disciplinärenden	17
2.10	Bedömningar och prioriteringar om utbildningsutbud	18
2.11	Arbete för breddat deltagande	19
2.12	Studieavgifter för tredjelandsstudenter	19
3	FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING	20
3.1	Sammanfattning och indikatorer	20
3.2	Finansiering av forskning och forskarutbildning	21
3.3	Forskningspublikationer	21
3.3.1	Volym och kostnader för forskningsprestationer	22
3.4	Forskningskompetens	22
3.5	Anslagsfinansierad forskning	22
3.5.1	Exempel på anslagsfinansierad forskning	23
3.5.2	Forskning och analysstöd inom säkerhets- och försvarspolitiska området	23
3.5.3	Delegationen för militärhistorisk forskning	24
3.6	Avgiftsfinansierad forskning	24
3.6.1	Uppdragsforskning för försvarssektorn	24
3.6.2	Analysstöd och utvärderingar för samhällets krisberedskap och totalförsvar	24
3.7	Bidragsfinansierad forskning	25
3.7.1	Horisont Europa	25
3.8	Forskarutbildning	25
3.9	Öppen vetenskap	26
4	KVALITET OCH SAMVERKAN	27
4.1	Indikatorer	27
4.2	Samverkan	27
4.3	Kvalitetsarbete	27
4.4	Lika villkor i utbildning och forskning	28
4.4.1	FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet	28
4.4.2	Inkluderande studiemiljö	29

4.5	Studentinflytande	29
4.6	Studenthälsa	29
4.7	Anna Lindh-biblioteket	30
4.8	Upplåtande av bostadslägenhet.....	30
5	HÖGSKOLEGEMENSAMT.....	31
5.1	Indikatorer	31
5.2	Kompetensförsörjning.....	31
5.2.1	Rekrytering.....	31
5.2.2	Kompetensutveckling under året	31
5.2.3	Personalrörlighet	32
5.2.4	Högskolans anställda i siffror.....	32
5.3	Lika villkorsarbete.....	33
5.3.1	Åtgärder för jämnare könsfördelning vid rekrytering	33
5.3.2	Anställning av professorer	33
5.4	Sjukfrånvaro och hälsa	34
5.5	Miljö och hållbar utveckling.....	34
5.6	Lokaler	35
5.7	Informationssäkerhet och digitalisering av verksamheten	35
6	FINANSIELL REDOVISNING	36
6.1	Resultaträkning.....	37
6.2	Balansräkning.....	38
6.3	Anslagsredovisning.....	40
6.4	Finansiella villkor	41
6.5	Tilläggsupplysningar och noter	41
6.5.1	Noter (tkr).....	43
7	SAMMANSTÄLLNING AV DIAGRAM OCH TABELLER	52
8	SAMMANSTÄLLNING AV ÅTERRAPPORTERINGSKRAV.....	53
9	STYRELSEN OCH STYRELSENS BESLUT.....	55
9.1	Styrelsen.....	55
9.2	Styrelsens beslut	57

1 INLEDNING

1.1 Om årsredovisningen

Försvarshögskolan redogör i denna årsredovisning för den verksamhet som lärosätet bedrivit och de resultat som uppnåtts under 2023. I årsredovisningen framförs analyser om resultaten utifrån krav i högskolelagen, högskoleförordningen, Försvarshögskolans förordning, förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev för 2023. Värden i löptext inom parentes avser föregående verksamhetsår (2022) om inget annat anges. Vad gäller uppdelningen av individbaserad statistik efter kön redovisas inte det för antal färre än tio då det kan riskera att röja individers identitet. Försvarshögskolan bedömer att lärosätet inte har ärendeslag med stort antal ärenden som kan betraktas som verksamhetens prestationer eller vars antal och styckkostnad för handläggning är väsentliga för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten.

Decimalavrundningar kan i vissa fall medföra att summeringar och/eller procentfördelningar inte exakt motsvarar det sammanlagda värdet av ingående belopp eller antal. Försvarshögskolan har dels indikatorer som är externt jämförbara och dels för uppföljning av interna mål. De redovisas under respektive kapitel.

1.2 Kort om Försvarshögskolan 2023

Försvarshögskolan är ett specialiserat lärosäte som utbildar officerare, civila ledare och experter inom området försvar, krishantering och säkerhet. Lärosätet är den militära professionens akademiska hem, och är genom en rad högt eftertraktade civila programutbildningar och fristående kurser hela totalförsvarets och krishanteringssystemets lärosäte. Högskolan är den centrala mötesplatsen, där utbildning och forskning genomförs med utgångspunkt i olika perspektiv; från civila och militära professioner och från teori och praktik.

Försvarshögskolan hade under 2023 i medeltal 472 (451) anställda, varav 43 (40) procent var kvinnor. Under 2023 var andelen lärare och forskare, av totalt antal årsarbetskrafter, 71 (70) procent. Andelen militära lärare, av totalt antal årsarbetskrafter, var 20 (19) procent.

Försvarshögskolan fortsätter att växa och intäkterna ökade med 47,8 mnkr 2023 jämfört med föregående år och uppgick till 742 (695) mnkr. De ökade intäkterna speglar en ökad efterfrågan på Försvarshögskolans verksamhet. Den snabba tillväxten de senaste åren innebär utmaningar med att rekrytera och anpassa infrastruktur i samma takt som verksamheten växer. Kostnaderna ökade med 75,9 mnkr från föregående år till 757,0 (681,1) mnkr.

Försvarshögskolan redovisar för 2023 ett underskott på -14,3 (+13,7) mnkr. Underskottet kan generellt förklaras av ökade kostnader för främst personal, men även driftkostnader och lokalkostnader. Kostnadsökningarna kan hänföras både till den ökade verksamheten och inflation. Av de totala intäkterna tillhörde 76 (79) procent utbildningsverksamhet och 24 (21) procent forskningsverksamhet.

1.3 Omvärldsläget

De senaste åren har säkerhetsläget både i närområdet och internationellt i snabb takt försämrats, med krig i Ukraina, konflikt mellan Israel och Hamas samt ökande spänningar i omvärlden. Samtidigt utmanas vårt samhälle av organiserad brottslighet, radikaliserings och terrorhot, effekter av klimatförändringar, cyberattacker, informationsoperationer och pandemier.

Omvärldsläget har skapat en ökad efterfrågan på Försvarshögskolans utbildning och forskning när totalförsvaret och krishanteringssystemet behöver växa och kompetensförsörjas. Forskare har under året fortsatt att bidra med sin kompetens genom medverkan i media, samt stöttat media med kunskapsunderlag om utvecklingen av konflikter och dess följdverkningar i Sverige. Ansökan om NATO-medlemskap har även gett upphov till ett antal forsknings-, analys- och metodstödsuppdrag. Försvarshögskolan har även stöttat Regeringskansliet med att anordna hearings och genom att bidra med förstärkningspersonal. Det försämrade säkerhetsläget i Sverige har för Försvarshögskolan även inneburit att högskolan under en period varit stängd för allmänheten.

Förändringarna i omvärlden har gjort att Försvarshögskolan under året genomfört ett framåtriktat arbete med syfte att konkretisera och delvis ompröva arbetet med att nå Försvarshögskolans övergripande vision och strategiska mål samt att accelerera utvecklingen mot ett världsledande lärosäte som uppfyller det omgivande samhällets förväntningar. Arbetet har skett inom områdena Internationalisering och NATO, Livslångt lärande samt Strategi och innovation. Resultatet av detta arbete kommer att påverka både utbud och genomförandet av utbildning vid Försvarshögskolan under kommande år.

1.4 Väsentliga uppgifter

Tabell 1 Väsentliga uppgifter

Utbildning och forskning	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Totalt antal helårsstudenter ¹	1 198 ²	1 105	963	829	723	639
Kostnad per helårsstudent, tkr	227	219	255	271	292	299
Totalt antal helårsprestationer ³	1 009 ⁴	930	817	712	592	517
Kostnad per helårsprestation, tkr	269	260	301	315	357	370
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (HST)	7	4	3	4	2	1
Totalt antal nyantagna doktorander	2	2	6	5	11	-
- andel kvinnor (%)	50	100	33	0	36	-
- andel män (%)	50	0	67	100	64	-
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	34 ⁵	30	35	31	30	-
- andel kvinnor (%)	48	40	29	29	33	-
- andel män (%)	52	60	71	71	67	-
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	27	27	28	26	24	16
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	-	-	-	-	-	-
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen	-	-	-	-	-	-
Genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen (år)	3,21	-	-	-	-	-
Totalt antal doktorsexamina	2	-	-	-	-	-
Totalt antal licentiatexamina	-	-	-	-	-	-

1 Exklusive poänggivande uppdragsutbildning och beställd utbildning.

2 Varav 40 procent kvinnor och 60 procent män.

3 Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

4 Varav 40 procent kvinnor och 60 procent män.

5 Exklusive disputerade doktorander under 2023.

Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁶	138	100	116	106	94	100
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation, tkr ⁷	1 288	1 477	1 249	1 287	1 467	1 252
Personal	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Totalt antal årsarbetskrafter	415 ⁸	407	401	382	368	341
Medelantal anställda	472 ⁹	451	444	420	404	381
Totalt antal lärare (årsarb.)	285	286	282	252	245	215
- andel kvinnor (%)	35	30	28	27	27	23
- andel män (%)	65	70	72	73	73	77
Antal disputerade lärare (årsarb.)	106	101	93	92	86	69
- andel kvinnor (%)	40 ¹⁰	40	40	35	31	26
- andel män (%)	60 ¹¹	60	60	65	69	74
Antal professorer (årsarb.) ¹²	14	16	13	14	14	16
- andel kvinnor (%)	25	16	18	24	20	9
- andel män (%)	75	84	82	76	80	91
Balansomslutning (mnkr)	231,5	230,2	198,8	194,0	186,8	176,2
- varav oförbrukade bidrag	20,9	17,8	18,5	14,7	11,9	9,0
- varav årets kapitalförändring	-14,4	13,7	-1,3	-3,1	9,2	4,2
- varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	55,3	70,0	55,6	57,2	60,3	51,0

⁶ På grund av eftersläpningar i registreringarna är värdena för tidigare år ej överensstämmande med föregående årsredovisning.

⁷ På grund av eftersläpningar i registreringarna är värdena för tidigare år ej överensstämmande med föregående årsredovisning.

⁸ Varav 43 procent kvinnor och 57 procent män.

⁹ Varav 43 procent kvinnor och 57 procent män.

¹⁰ Den individbaserade statistiken är procentuellt fördelad på totalt antal anställda.

¹¹ Den individbaserade statistiken är procentuellt fördelad på totalt antal anställda.

¹² Inklusive gästprofessorer, exklusive seniorprofessorer.

Ekonomi	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Intäkter totalt (mnkr), varav	742,6	694,7	636,2	587,1	587,6	548,2
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	564,6	545,5	492,5	450,0	448,4	417,2
- andel anslag (%)	47	45	48	47	46	45
- andel externa intäkter (%)	53	55	52	53	54	55
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	178,0	149,2	143,7	137,2	139,2	131,0
- andel anslag (%)	50	48	51	54	53	54
- andel externa intäkter (%)	50	52	49	46	47	46
Kostnader totalt (mnkr)	757,0	681,1	637,4	590,2	578,4	543,9
- andel personal (%)	60	63	65	65	61	60
- andel lokaler (%) ¹³	12	12	12	12	12	12
Lokalkostnader per kvm (kr) ¹⁴	3 541	3 151	2 945	3 053	2 614	2 447
- Andel av justerade totala kostnader %	12	11	11	10	10	10
Balansomslutning (mnkr)	231,5	230,2	198,8	194,0	186,8	176,2
- varav oförbrukade bidrag	20,9	17,8	18,5	14,7	11,9	9,0
- varav årets kapitalförändring	-14,4	13,7	-1,3	-3,1	9,2	4,2

¹³ Enligt resultaträkningen.

¹⁴ Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer om lokalkostnader bilaga 2 till REK 2014:1 dnr 14/069. Antal kvm beräknas som den totala förhyrda ytan.

2 UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

I kapitel två redovisar Försvarshögskolan prestationer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå främst i termer av helårsstudenter (HST), helårsprestationer (HPR) och genomströmning, totalt samt för kvinnor respektive män.

2.1 Sammanfattning och indikatorer

Utbildningsverksamhetens volym har under 2023 ökat, såväl vad gäller Officersprogrammet och högskolans övriga civila program. Antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom anslagsutbildning har ökat med knappt 8 procent. En fortsatt nedåtgående trend för genomströmning kan noteras för Officersprogrammet, medan de civila programmen, framför allt på avancerad nivå har en uppåtgående trend. Den genomsnittliga kostnaden per helårsstudent inom anslagsutbildning har ökat med knappt 4 procent.

Prestationsgraden för högskolans anslagsfinansierade utbildning är i genomsnitt 84 procent, vilket är i nivå med genomsnittet för andra högskolor.

Totalt är antalet utfärdade examen oförändrat, men med inbördes förändringar, där antalet examina från utbildningar på grundnivå minskat, medan utbildningar på avancerad nivå ökat.

Kopplat till verksamhet inom partnerskap för fred har en verksamhet med inriktning mot Ukraina bedrivits.

För den poänggivande uppdragsutbildningen har antalet helårsstudenter ökat endast marginellt, vilket huvudsakligen kan härledas till Försvarsmaktens beställning av utbildning för året, medan helårsprestationer ökat i högre utsträckning. Intäktsökningen kan härledas till den icke poänggivande uppdragsutbildningen.

Försvarshögskolans interna strategiska målsättningar gäller fram till och med 2025. Nedanstående indikatorer används för uppföljning av målet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Tabell 2 Indikatorer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå¹⁵

Strategiskt mål för utbildning på grundnivå och avancerad nivå		Försvarshögskolans utbildning håller högsta nationella och internationella kvalitet och är ett attraktivt val för de mest motiverade och kvalificerade studenterna. För kompetensförsörjning och livslångt lärande är lärosätet förstahandsval för försvars- och säkerhetssektorn.						
Indikator	Aspekt av målet som indikatorn mäter	Målvärde 2025	Trend	2023	2022	2021	2020	2019
Antal förstahandssökanden på generella program	Attraktivt val	>3,9		2,8	4	3,3	4,3	3,6
Internationell studentmobilitet (antal personer)	Attraktivt val	>64		67	59	30	22	15
Etableringsgrad för utexaminerade studenter 1 - 1,5 år efter examen	Kvalitet och kompetensförsörjning	>89%		N/A	N/A	84%	N/A	90%
Andel HST för kurser på distans och/eller deltid	Kompetensförsörjning och livslångt lärande	>10%		0,5%	0%	0%	0%	0%

Indikatorn för söktrycket visar en nedåtgående trend jämfört med föregående år, som dock utgjorde ett extremvärde. Försvarshögskolans värde på 2,8 var också markant bättre än det nationella genomsnittet på 1,7 för hösten 2023. Minskningen kan främst härledas till antalet förstahandssökande på kandidatutbildningen i statsvetenskap, som dock minskat från en hög nivå. I antagningen för internationella masterprogram har samtliga masterprogram fler förstahandssökande än året innan. Med tanke på att Försvarshögskolan har bland de absolut högsta värdena är troligen målvärdet satt väl högt.

¹⁵ Redovisning av indikator etableringsgrad för utexaminerade studenter 1 - 1,5 år efter examen 2021 skiljer sig då tidigare årsredovisning angett för år 2021 N/A. Indikatorns mätvärde är uppdaterat vid utsökning data inför årsredovisning 2023 och uppgår 84 procent.

En ökad grad av internationalisering är en viktig del i högskolans strategi. Den internationell studentmobilitet har fortsatt att utvecklas i snabb takt och indikatorn har nått och överskridit målvärdet för 2025. Därutöver har antalet studieavgiftsskyldiga studenter följt en ökande trend och har ökat från 4 till 7.

Enligt de senaste redovisade uppgifter om etablering på arbetsmarknaden, som UKÅ tagit fram, 1–1,5 år efter examen på grundnivå eller avancerad nivå för examinerade läsåret 2019/20, uppföljningsåret 2021, hade Försvarshögskolans studenter en etableringsgrad som motsvarar genomsnittet i Sverige, dvs 84 procent av alla examina (generella samt yrkesexamina). När det gällde officersexamen som är en yrkesexamen var etableringsgraden betydligt högre, dvs 92 procent. Det finns idag ingen senare statistik hos UKÅ att ta del av när det gäller etableringsgrad, vilket innebär att indikatorn är svår att följa år från år. Hittills har högskolan ännu inte nått målvärdet för 2025.

Försvarshögskolans arbete med att tillhandahålla anslagsfinansierade utbildningar som ges på distans och/eller deltid har börjat ge ett visst resultat men har fortfarande långt till målvärdet. Försvarshögskolan fortsätter med att styra utbildningsutbudet mot en ökad grad av denna typ av kurser och bedömer att detta kommer att leda till en fortsatt positiv trend. Begränsande faktorer är att högskolans utbildningsanslag och lärarresurser behövs för programutbildningen. Indikatorn har visat en förbättring mot föregående år, men har långt kvar till målnivån.

Sammanfattningsvis bedöms målet för utbildning att delvis uppfyllas 2025.

2.2 Finansiering av utbildning

Anslagsintäkterna för utbildning har ökat med 21,1 mnkr jämfört med föregående år. Huvuddelen av det kan hänföras till anslaget från Försvarsdepartementet för genomförande av Officersprogrammet mm. Avgiftsintäkterna inom utbildning har minskat med -3,7 mnkr, vilket beror på en varannanårseffekt för en stor övning som inte genomförts under året. Med den borträknat har övrig uppdragsutbildning ökat. Kostnaden för genomförandet av utbildningen har ökat, dels relaterat till de växande utbildningsvolymerna, dels till generella kostnadshöjningar för högskolan. Verksamhetsområdet har haft ett underskott under året, vilket främst kan härledas till uppdragsutbildningen som beställs av Försvarsmakten. Därutöver har myndighetskaptal från anslaget från utbildningsdepartementet nyttjats. Högskolan har även nyttjat anslagssparande från anslaget från Försvarsdepartementet.

Tabell 3 Resultaträkning utbildning på grund och avancerad nivå

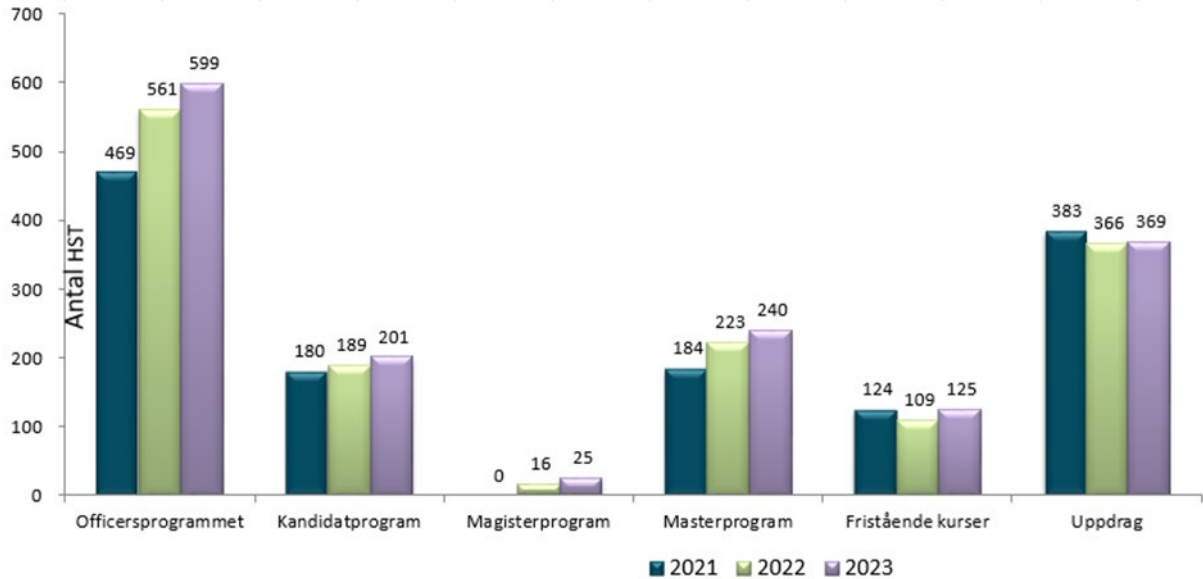
	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Anslag	264 417	243 299	235 635
Avgifter	296 788	300 471	255 802
Bidrag	719	1 087	1 022
Finansiella intäkter	2 693	660	41
Summa	564 618	545 517	492 500
Verksamhetens kostnader			
Personal	-329 144	-315 063	-300 982
Lokaler	-70 706	-64 880	-59 556
Övrigt	-178 160	-153 136	-132 004
Finansiella kostnader	-1 208	-286	-27
Summa	-579 218	-533 364	-492 569
Verksamhetsutfall	-14 600	12 153	-68
Årets kapitalförändring	-14 600	12 153	-68

Belopp i tkr, avrundningsdifferenser kan förekomma.

2.3 Fördelning av antal helårsstudenter

Antalet helårsstudenter (HST) har fördelat sig enligt diagrammet nedan de senaste tre åren. Under 2023 hade Försvärshögskolan sammanlagt 1 559 (1 464) helårsstudenter och 1 361 (1 252) helårsprestationer. Ökningen av antalet helårsstudenter vid lärosätet har skett såväl inom lärosätets programutbildningar som på fristående kurser och inom poänggivande uppdragsutbildning.

Diagram 1 Fördelning av antal HST

2.4 Examina på grundnivå och avancerad nivå

I tabell 4 redovisas antal examina som utfärdats under året på grundnivå och avancerad nivå, oavsett vilket år utbildningen avslutades. Tabellen avser såväl anslagsfinansierad utbildning som poänggivande uppdragsutbildning.

Det totala antalet utfärdade examina under 2023 var detsamma som föregående år, men antalet magister- och masterexamina ökade, vilket kan härledas till nya magisterprogrammet i internationell juridik och Högre officersprogrammet. Däremot har antalet utfärdade officers- och kandidatexamina minskat. För officersprogrammet är examensbeviset obligatoriskt för befördran till löjtnant, och ett krav för fortsatta studier i Försvärsmaktens bestämmelser. Trots detta skulle minskningen kunna bero på att studerande inte lämnat in ansökan om examen.

Tabell 4 Antal utfärdade examina på grund och avancerad nivå

Examenstyp	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Högskoleexamen	3	67%	33%	2	50%	50%	2	50%	50%
Officersexamen	156	20%	80%	173	21%	79%	186	13%	87%
Kandidatexamen	59	53%	47%	86	55%	45%	76	59%	41%
Magisterexamen	56	45%	55%	22	45%	55%	36	31%	69%
Masterexamen	126	38%	62%	117	31%	69%	92	34%	66%
Totalt antal examen	400	34%	66%	400	33%	67%	392	29%	71%

2.5 Anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Försvärshögskolan bedriver utbildning finansierad av anslag från Utbildningsdepartementet och Försvärdepartementet på grundnivå och avancerad nivå.

2.5.1 Prestationer och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Fördelningen mellan kvinnors och mäns deltagande i utbildningen är stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Av totalt 1 198 (1 105) HST (exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning) är 40 procent (38 procent) kvinnor.

Den totala kostnaden för den anslagsfinansierade utbildningen har ökat under 2023 med 29,7 mnkr, jämfört med 2022. Kostnaden per helårsstudent och helårsprestation (HPR) har ökat. Kostnaden per HST och HPR har ökat med 8 tkr respektive 9 tkr, jämfört med 2022. De ökade kostnaderna per HST och HPR speglar FHS generella kostnadsbild med ökade kostnader för främst personal, men även för centrala driftkostnader och lokalkostnader som slår igenom på all verksamhet.

2.5.2 Officersprogrammet

Officersprogrammet utgör den största delen av Försvarshögskolans utbildningsverksamhet och den finansieras av anslag 1:7 för officersutbildning m.m. från Forsvarsdepartementet. Utbildningen omfattar 180 högskolepoäng (hp), varav 52,5 hp utgör verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som genomförs vid Forsvarsmaktens förband, skolor och centra.

Studenterna antas till en av tre inriktningar; krigsvetenskaplig, militärteknisk eller sjökrigsvetenskaplig inriktning. Ett antal kurser inom programmet samläses med uppdragsstuderande från Forsvarsmakten som genomför särskild officersutbildning, flygförarutbildning eller utbildning som officerare med särskild kompetens.

Officersutbildningen ska ge de kunskaper och förmågor som krävs för att självständigt arbeta som officer i Forsvarsmakten och därför genomförs fortlöpande samråd mellan Forsvarsmakten och Försvarshögskolan om programmets innehåll. Studierna under Officersprogrammet omfattar ämnena krigsvetenskap, försvarssystem, ledarskap och ledning, fysiskt stridsvärde och nautik. Kurserna inom de två sistnämnda ämnena genomförs som köpt beställd utbildning vid KTH respektive Linnéuniversitetet.

Hösten 2023 ökade antalet behöriga sökande till Officersprogrammet och antalet studenter som antogs ökade något (ca 2 procent), men antalet antagna var lägre än Forsvarsmaktens behov som angivits till 250 antagna studenter. Som det framkommer i tabell 5 har andelen kvinnor av de nyantagna studenterna ökat från 22 procent till 24 procent. Att studenterna till övervägande del är män kan bland annat förklaras med kravet att sökande ska ha genomfört militär grundutbildning (vilken huvudsakligen genomförs av män) för att kunna bli antagna till utbildningen. I tabellen framkommer även att genomströmningen sjunkit jämfört med året innan. Noterbart är att antalet kvinnor som ansöker till Officersprogrammet är fler än de som tas ut till grundutbildning med värnplikt. Dock är det en större andel antagna kvinnor som tackar nej till sin plats än antagna män.

Försvarshögskolan kommer att analysera orsakerna till dessa förändringar i samverkan med Forsvarsmakten. Emellertid ansökte rekordmånga personer till Officersprogrammet med start hösten 2023 varav 30,6 procent var kvinnor.

Tabell 5 Programnybörjare, prestationer och kostnader OP

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Studenter									
Antal programnybörjare	214	24%	77%	209	22%	78%	254	28%	72%
Prestationer									
Antal HST	599	25%	75%	561	25%	75%	469	23%	77%
Antal HPR	508	25%	75%	492	23%	77%	429	22%	78%
Genomströmning HPR/HST	85%	86%	85%	88%	82%	90%	92%	86%	93%
Kostnad*									
Kostnad hela OP (tkr)	214 416			201 594			194 437		
Kostnad per HST (tkr)	358			360			415		
Kostnad per HPR (tkr)	422			410			453		

* Kostnaden anges efter differensjustering eftersom den hämtas från en differensjusterad post inom anslag 1.7.

Ökningen av den totala kostnaden för Officersprogrammet under 2023, jämfört med året innan, är i huvudsak hänförlig till den växande studentvolymen, se tabell 5. Kostnaden per helårsstudent är i stort sett i balans med kostnadsökningen (-1procent). Kostnaden per helårsprestation har däremot ökat med 3 procent. I kostnaden för programmet ingår kostnaden för verksamhetsförlagd utbildning med 45,7 mnkr (46,1 mnkr 2022).

2.5.3 Utbildningar grundnivå och avancerad nivå, anslag 2:61

Utöver Officersprogrammet erbjuder Försvarshögskolan utbildning finansierat av anslag från Utbildningsdepartementet i form av fristående kurser och åtta utbildningsprogram, varav sex på avancerad nivå.

Tabell 6 visar att antalet helårsstudenter och helårsprestationer är högre för utbildningarna på både grund- och avancerad nivå jämfört med 2022. Förklaringen är en förbättrad urvalsprocess och att utbudet av fristående kurser har ökat.

Kostnaden för utbildning på grundnivå har ökat med 43 procent, medan kostnaden per helårsstudent och per helårsprestation har ökat med 32 procent respektive 31 procent. På avancerad nivå har kostnaden sjunkit något, samtidigt som kostnaden per helårsstudent och helårsprestation har sjunkit med 13 procent respektive 20 procent. En omfördelning av kostnaderna har därmed skett från avancerad nivå till grundnivå. Totalt har kostnader för utbildningen ökat med 22 procent och detta beror till del på den ökande utbildningsvolymen och till del på den generella kostnadsökningen inom högskolan.

Tabell 6 Prestationer och kostnader, utbildning grundnivå och avancerad nivå, anslag 2:61

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Prestationer grundnivå									
Antal HST	328	50%	50%	303	49%	51%	315	51%	49%
Antal HPR	278	51%	49%	253	50%	50%	249	52%	48%
Genomströmning HPR/HST	85%	87%	83%	84%	85%	82%	79%	80%	78%
Kostnad grundnivå*									
Kostnad totalt (tkr)	29 552			20 626			14 440		
Kostnad per HST (tkr)	90			68			46		
Kostnad per HPR (tkr)	106			81			58		
Prestationer avancerad nivå									
Antal HST	261	59%	41%	233	57%	43%	177	57%	43%
Antal HPR	223	57%	43%	185	59%	41%	139	60%	40%
Genomströmning HPR/HST	85%	83%	88%	79%	83%	74%	78%	82%	73%
Kostnad avancerad nivå*									
Kostnad totalt (tkr)	17 028			17 505			12 994		
Kostnad per HST (tkr)	65			75			73		
Kostnad per HPR (tkr)	76			95			94		

* Kostnaden redovisas från och med 2022 som utfall inklusive differensjustering, dessförinnan är kostnaden exklusive differensjustering.

Genomströmningen på både grundnivå och avancerad nivå har ökat något jämfört med 2022. Det är flera faktorer som kan ha påverkat genomströmningen positivt, till exempel en förbättrad urvalsprocess samt att Försvarshögskolan erbjuder studie- och språkverkstad.

Antalet helårsstudenter som läser fristående kurser har ökat något 2023 jämfört med 2022 från 109 till 124.

Flera av Försvarshögskolans programbaserade kurser har tillgängliggjorts som fristående kurser för att ge personal inom både offentlig och privat verksamhet möjlighet att kompetensutveckla sig inom försvar, krishantering och ledarskap för livslångt lärande. Detta bör göra att antalet helårsstudenter och helårsprestationer ökar kommande år.

2.5.4 Öppen nätbaserad utbildning

Försvarshögskolan erbjuder tre öppna nätbaserade utbildningar. Grundläggande webbkurs i totalförsvarsjuridik som helt öppen nätbaserad utbildning, grundläggande säkerhetsskyddsutbildningen som är tillgänglig för aktörer inom totalförsvaret samt akademisk informationsökning. Under 2023 har 2 153 (2 773) personer tagit del av den

grundläggande webbkursen i totalförsvarsjuridik, och 140 (100) personer har tagit del av akademisk informationsökning. När det gäller grundläggande säkerhetskyddsutbildningen har totalt 102 000 (67 000) personer tagit del av den sedan den lanserades och under 2023 var antalet deltagare 35 000 (28 000).

2.5.5 Partnerskap för fred

Inom Partnership for Peace Consortium, Pfp C, NATO, där Försvarshögskolan är svenskt kontaktorgan, arrangerar högskolan sedan 2020 utbildningen "Strategic Leadership in Global Societal Security Programme" (SLP), med fokus på strategiskt ledarskap och beslutsfattning under press i kontexterna av kris, hybrida hot, krig, och post-konflikt. Deltagarna kommer från Pfp-länder, EU och NATO. Efter förfrågan från ukrainska ambassaden har Försvarshögskolan under 2023 även arbetat med att tillhandahålla en pilotkurs av SLP Ukraine för enbart en civil-militär ukrainsk målgrupp.

Försvarshögskolan har även varit värd för en workshop med deltagande från bland annat NATO och Ukraina inom ramen för "Irregular Warfare & Resilience Working Group" där högskolan är medordförande.

Högskolan har även varit värd för möten inom "Women, Peace and Security Initiative" samt "Reference Curriculum on Resilience Working Group". Försvarshögskolans forskare har även medverkat i olika arbetsgrupper.

2.6 Avgiftsfinansierad utbildning

Försvarshögskolan bedriver avgiftsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (2002:760) och förordning (2007:1164) för Försvarshögskolan. Under 2023 minskade intäkterna med 3,7 mnkr. Minskningen beror på att en större övning i Försvarsmaktens huvudbeställning, som bara genomförs vartannat år, inte genomfördes under 2023. Bortsett från övningen har övrig uppdragsutbildning ökat. Uppdragsutbildning sker på beställning från ett stort antal myndigheter och organisationer. De största uppdragsgivarna är Försvarsmakten och MSB som stod för 76 (78) procent respektive 5 (5) procent av avgiftsintäkterna inom utbildning. I redovisningarna nedan benämns kursdeltagarna "deltagare i uppdragsutbildning" för att skilja dem från studenter såsom definierade i 1 kap. 4 § högskoleförordningen.

2.6.1 Deltagare, prestationer och kostnader för poänggivande uppdragsutbildning

De genomförda uppdragsutbildningarnas karaktär, omfattning och kostnad skiljer sig väsentligt mellan åren, beroende på vilka beställningar Försvarshögskolan erhållit. Detta gör att kostnadsredovisningar inte är jämförbara mellan åren. Av den anledningen redovisar Försvarshögskolan inte kostnad per deltagare, motsvarande helårsstudent eller helårsprestation, för poänggivande uppdragsutbildning. Genomströmningen redovisas inte heller, då det inte bedöms vara ett relevant nyckeltal gällande uppdragsutbildningar. Det är uppdragsgivarna som beslutar om vilka som ska delta i de utbildningar som de beställer av Försvarshögskolan. Som framgår av tabell 7 finns det en överrepresentation av män bland kursdeltagarna. En av anledningarna till detta är att en majoritet av de anställda på Försvarsmakten, som är den dominerande uppdragsgivaren, är män.

Tabell 7 Prestationer och kostnader poänggivande uppdragsutbildning

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Prestationer									
Antal HST	369	13%	87%	366	12%	88%	383	11%	89%
Antal HPR	352	13%	87%	322	11%	89%	368	10%	90%
Kostnad (tkr)*									
Kostnad totalt	191 395			170 673			164 484		
varav HOP	159 001			144 237			135 403		
varav övriga uppdragsutbildningar	32 394			26 437			29 081		

* Kostnaden redovisas från och med 2022 som utfall inklusive differensjustering, dessförinnan är kostnaden exklusive differensjustering.

2.6.2 Högre officersprogram

Försvarshögskolans största poänggivande uppdragsutbildning är det Högre officersprogrammet (HOP) som beställs av Försvarsmakten. HOP är professionsutbildning på avancerad nivå som leder även till en magister- eller en masterexamen i krigsvetenskap och är chefsförberedande inom Försvarsmakten mot minst major eller överstelöjtnant.

I den självvärderingen av HOP som genomfördes av en extern bedömargrupp utsedd av Forskning- och utbildningsnämnden under 2022, identifierades tre områden i behov av utveckling; metodutbildning, självständiga arbeten och fördjupad utbildning i gemensamma operationer. Utveckling av dessa områden kommer att omhändertas i och med en revidering av HOP med bedömd start hösten 2024.

Under 2023 har HOP genomförts i enlighet med utbildningens mål. Antalet deltagare på HOP beställs årligen utifrån Försvarsmaktens behov. Antalet programnybörjare på HOP var under 2023 159 jämfört med 157 året innan.

2.6.3 Övrig poänggivande uppdragsutbildning

Försvarsmakten är en betydande beställare av även andra poänggivande uppdragsbeställningar. Försvarshögskolan har på Försvarsmaktens uppdrag bland annat genomfört följande kurser under 2023: Development and acquisition of military systems, Operativ logistik, Strategisk logistik, Informationsmiljön och Operativ underrättelsekurs.

Försvarshögskolan har även genomfört den årligen återkommande Taktisk stabskurs. Kursen syftar till att utbilda reservofficerare och vissa yrkesofficerare mot en generell stabskompetens för tjänstgöring inom egen försvarsgren eller stridskraft över hela konfliktskalan, såväl nationellt som internationellt. Poänggivande uppdragsutbildningar som Försvarshögskolan genomfört för andra uppdragsgivare är bland annat en delkurs i Riskperception och riskkommunikation (7,5 hp) som Försvarshögskolan ansvarar för inom ramen för masterprogrammet Riskhantering i samhället vid Karlstad universitet.

2.6.4 Ej poänggivande uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningen vid Försvarshögskolan som inte är poänggivande syftar till att stödja myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och andra organisationer i deras behov av kompetensutveckling inom krisberedskapen och totalförsvar. De ej poänggivande uppdragsutbildningar som hade flest deltagare under år 2023 var Totalförsvarsutbildning och säkerhetsskyddsutbildning på grundnivå samt uppdragsutbildningar i ledarskap, bland annat Utvecklande ledarskap, Indirekt ledarskap, Ledarskap och självkännedom samt Utveckling av grupp och ledare. Utöver dessa genomfördes även ytterligare ej poänggivande uppdragsutbildningar inom området totalförsvar, säkerhet, krisberedskap och ledarskap.

2.6.5 Utbildningsstöd till Försvarsmakten

Under våren 2023 genomfördes försvarsmaktsövningen Aurora med ca 26 000 deltagare där totalt 15 länder deltog. Även samövningen TEJO 23-Training Event Joint Operations, som anordnades av Försvarshögskolan i samarbete med the Finnish National Defence University, genomfördes under våren. Det är en samövning för officerare vid Högre officersprogrammet vid Försvarshögskolan och deras finska motsvarigheter. Därutöver har Försvarshögskolan bland annat lämnat stöd åt Försvarsmakten avseende doktrinutveckling, undersökningar för utvecklad rekrytering samt riktad språkutbildning.

2.7 Internationalisering i utbildningen

Totalt finns fyra engelskspråkiga program på avancerad nivå vid Försvarshögskolan, magisterprogrammet Internationell operativ juridik, samt de tre masterprogrammen Politik, säkerhet och kris med inriktning mot statsvetenskap, Krig och försvar med inriktning mot krigsvetenskap och Innovation, försvar och säkerhet.

Försvarshögskolan deltar sedan 2021 i den internationella antagningsomgången, som löper från oktober till januari, när det gäller ansökningar till Försvarshögskolans engelskspråkiga program på avancerad nivå. Söktrycket har under

år 2023 ökat i jämförelse med år 2022, då det minskade när Försvarsvarshögskolan övergick till endast en antagningsomgång, den internationella antagningsomgången.

Försvarshögskolan ingår i Svenska institutets lärosäteskatalog/programdatabas för stipendier sedan två år tillbaka, i syfte att marknadsföra sina masterprogram med internationell profil och rekrytera studenter från andra länder. Sökande i den internationella antagningsomgången ges därmed möjlighet att söka stipendier från Svenska institutet, utöver de stipendier från Universitets- och högskolerådet som också utlyses.

Försvarshögskolan har ett serviceavtal med Keystone Academics som driver plattformen Masterstudies.com – en plattform som ger information om alla masterprogram globalt. Serviceavtalet har utökats med att inkludera rekryteringsservice under ett år för att på så sett försöka attrahera fler internationella studenter till Försvarshögskolan.

Försvarshögskolan har även inlett ett samarbete med Stockholms Akademiska Forum som ska starta ett pilotprojekt som kallas Stockholm Student Academy för internationella mastersstudenter i Stockholm. Stockholm Student Academy är tänkt att fungera som en introduktion till det svenska samhället genom att studenterna får lära sig om svensk historia, geografi, politik med mera, samtidigt som de i slutet av kursen blir mer förberedda för ett framtida yrkesliv i Stockholm. Samtliga utbytesstudenter liksom avgiftsskyldiga studenter erbjuds grundläggande kurs i svenska.

Försvarshögskolan har under 2023 ytterligare höjt ambitionen att öka student- och personalmobilitet som ett medel för att nå ökad kvalitet i verksamheten. För att kunna stödja ambitionerna inom detta område har lärosätet under året upphandlat ett IT-stöd för att hantera ansökningarna inom mobilitetsprogrammen.

Internationella samarbeten förekommer också såsom bl a inom Nordefco med syfte att utöka studentmobiliteten mellan de nordiska militära lärosätena, samarbetet med the Finnish National Defence University som har fortsatt utvecklats avseende scenariobaserade metoder för utbildning och utveckling samt studier om utvecklingen i Arktis och Nordkalotten.

Den seminarieriserie som genomförs av ämnet militärhistoria har fortgått under 2023, och drivs med stort inslag av internationella seminarieledare och deltagare.

2.8 Studentmobilitet

Försvarshögskolan deltar i utbytesprogrammet Erasmus+ och via programmet kan högskolans studenter antingen studera eller praktisera utomlands. Försvarshögskolans kandidat- och masterprogram har valbara praktikterminer och programstudenter söker i allt högre utsträckning Erasmusstipendier för att kunna genomföra sin praktik i annat land inom EU.

Studentmobilitet för studier och praktik har ökat från 59 personer under 2022 till 67 personer under 2023. Bristen på studentbostäder i Stockholm bedöms fortsatt utgöra en faktor som begränsar möjligheten att utöka utbytesverksamheten vid lärosätet.

Inom ramen för den avgiftsfinansierade högre militära utbildningen har 8 (7) varit internationella deltagare under 2023, därtill studerade åtta av de svenska deltagarna utomlands. Då den högre militära utbildningen är en uppdragsutbildning som Försvarsmakten beställer är det Försvarsmakten som beslutar om utbyten av svenska och utländska deltagare.

2.9 Disciplinärenden

Ökad förekomst av distansundervisning och digitala tentamina ha lett till att antalet disciplinärenden generellt ökat inom högskolesektorn. År 2023 utfärdades 14 påföljder inom Försvarshögskolan, vilket kan jämföras med 16 påföljder 2022, 14 påföljder 2021 och en påföljd 2020. Den huvudsakliga orsaken var försök till vilseledande, till

exempel plagiat. Mot bakgrund av den snabba utvecklingen inom AI har Försvårshögskolan under året tagit fram en vägledning för användning av AI i utbildning och forskning.

2.10 Bedömningar och prioriteringar om utbildningsutbud

I enlighet med Försvårshögskolans strategi ska lärosätets utbildningar vara eftertraktade av såväl studenter som Försvårsmakten och övriga arbetsmarknaden. Fokus för verksamheten ska ligga på professionsinriktad utbildning och livslångt lärande som utvecklas i samverkan med den omgivande försvars- och säkerhetssektorn. Ett viktigt medel i lärosätets strävan efter högsta kvalitet och relevans i utbildningen är ökad internationalisering. Försvårshögskolans utbildningsutbud utgår från denna inriktning samt rektors beslutade regler och modell för fördelning av anslag till utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

På grundnivån är kandidatprogram i statsvetenskap med inriktning mot krishantering och säkerhet bland de mest sökta i Sverige av statsvetenskapliga program. Det militärhistoriska Krig, kultur och samhälle – kandidatprogrammet har ett av de högsta söktrycken bland historieutbildningar i landet. Hösten 2022 startade grundkursen i ledarskap och ledning för första gången. Söktrycket för kursen var högt både under 2022 och 2023. Under 2023 startade även fortsättningskurs och påbyggnadskurs i ämnet för att skapa progression på grundnivå inom ämnet.

På avancerad nivå har Försvårshögskolan fyra internationella program som ges på engelska, samt två program som ges på svenska. Det statsvetenskapliga masterprogrammet i Politik, säkerhet och kris, som ges på engelska, är det program som har flest sökande i första hand utav Försvårshögskolans program. Det militärhistoriska Krig, kultur och samhälle – masterprogram som ges på svenska har ett, för historieutbildningar mycket högt söktryck.

Officersprogrammet med tre inriktningar utgör den största delen av Försvårshögskolans anslagsfinansierade utbildning. Officersprogrammet finansieras av anslaget för officersutbildning genom regleringsbrev från Försvårdepartementet. Därtill anger Försvårshögskolans regleringsbrev från Utbildningsdepartementet att samråd ska ske mellan Försvårshögskolan och Försvårsmakten om officersutbildningens dimensionering. Samråd sker genom kontinuerlig dialog med Försvårsmakten om bland annat önskvårt antal studenter som ska antas till Officersprogrammet och antal deltagare i uppdragsutbildning inom den högre militära utbildningen som Försvårsmakten beställer av Försvårshögskolan.

Det är en stor brist på personal med rätt kompetens inom sektorns arbetsmarknad. Försvårshögskolan är en liten högskola som har byggt upp ett utbud med fokus på utbildningsprogram och undervisning på plats. För att utveckla utbildningsutbudet har rektor öronmärkt anslagsmedel för att i första hand gå till kurser inom livslångt lärande under kommande år. Det handlar om kurser som kan läsas av yrkesverksamma parallellt med arbete. Kurser som ges på kvällar eller helger, ofta på distans och även på halv- eller kvartsfart. Försvårshögskolan har också tillgängliggjort vissa programkurser för att ge personal inom både offentlig och privat verksamhet möjlighet att kompetensutveckla sig i försvar, krishantering och säkerhet för livslångt lärande.

För att bemöta det omgivande samhällets behov av utbildning har Försvårshögskolan också ett brett utbud av uppdragsutbildningar som riktar sig till myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och andra organisationer i samhället.

Det Högre officersprogrammet (HOP) är den största poänggivande uppdragsutbildningen vid Försvårshögskolan. Enligt Försvårshögskolans regleringsbrev ska lärosätet på uppdrag av Försvårsmakten ge högre officersutbildning, dvs utbilda personal för att därigenom bidra till att det militära försvarets kompetensbehov tillgodoses. HOP för vidare och utvecklar den svenska militära traditionen i högre officersutbildning samt leder även till en magister- eller en masterexamen i krigsvetenskap.

Försvårsmakten har också möjlighet till insyn och påverkan i Försvårshögskolans verksamhet genom representation i styrelsen, Forsknings- och utbildningsnämnden samt i vissa program- och ämnesråd. I Försvårshögskolans styrelse, Forsknings- och utbildningsnämnd och i kandidatprogrammets programråd finns också Myndigheten för

samhällsskydd och beredskap (MSB) representerad. Försvarshögskolan håller regelbundna dialoger även med MSB om prioriteringar i utbildningsutbudet.

2.11 Arbetet för breddat deltagande

Arbetet med åtgärder efter UKÄ:s tillsyn 2021 har påbörjats hösten 2023. Försvarshögskolan har nyligen genomgått stora organisatoriska förändringar med fler institutioner och ämnen än tidigare. Lärosätet har därför nya förutsättningar att samordna arbetet med breddad rekrytering som idag sker decentraliserat. Utöver det har Försvarshögskolan påbörjat ett arbete med att definiera vilka grupper som ska vara de primära målgrupperna för arbetet med breddad rekrytering och deltagande. Försvarshögskolan har också deltagit inom det nationella nätverket Include, som arbetar med breddad rekrytering och breddat deltagande inom högre utbildning.

För att motverka könsbundna studieval arbetar Försvarshögskolan kontinuerligt i marknadsföring och informationsmaterial med att lyfta exempel på studenter av underrepresenterat kön på respektive program.

Vid såväl Officersprogrammet som vid den högre militära utbildningen är kvinnor underrepresenterade. Då antagning till Officersprogrammet förutsätter militär grundutbildning utgör antalet kvinnor som gjort värnplikt eller grundläggande militär utbildning, med efterföljande förberedande officerskurs, en begränsning i möjligheten att öka andelen kvinnliga studenter. Samverkan i frågan har skett med Försvarsmakten samt Plikt- och prövningsverket inför rekryteringen till Officersprogrammet. Återaktiveringen av den könsneutrala skyldigheten att genomgå mönstring sedan den 1 januari 2018 och fullgöra grundutbildning med värnplikt kan delvis förklara att fler kvinnor nu söker till Officersprogrammet.

Deltagare till uppdragsutbildningar utses av arbetsgivaren. Försvarshögskolan har därmed mycket begränsade möjligheter att påverka könsfördelningen till dessa utbildningar. På sikt kan man möjligen se att ett ökat breddat deltagande på Officersprogrammet borde påverka rekryteringsbasen för uppdragsutbildning som kräver officersexamen. Indirekt kan uppdragsutbildningens format, påverka möjligheten för deltagande för personer med olika behov såsom t ex tillgänglighet eller kombination utbildning och föräldraskap.

2.12 Studieavgifter för tredjelandsstudenter

Antalet sökande från avgiftsskyldiga länder är relativt högt, dock är det få studenter som startar utbildningen. Detta beror bland annat på faktorer som att studenten är obehörig, att studenten avböjer platsen när hen inte får stipendium eller att den antagna studenten inte kan påbörja utbildningen på grund av långa väntetider på visum från Migrationsverket. Under 2022 ingick Försvarshögskolan och Svenska Institutet ett samarbete kring stipendier för tredjelandsstudenter, som har fortsatt under 2023. Försvarshögskolan har även anmält lärosätets fyra internationella utbildningsprogram till Svenska Institutet för stipendier till läsåret 2024/2025.

Antalet studieavgiftsskyldiga studenter har ökat något från föregående år. Inför höstterminen 2023 antogs femton avgiftsskyldiga studenter, varav sex av dessa lämnade återbud före terminsstart, där de angav finansiering som störst hinder. Av de nio avgiftsskyldiga studenter som påbörjade utbildning, kvarstår fem studenter varav tre går utbildningen stipendiefinansierat, och fyra avgiftsskyldiga studenter gjorde avbrott så sent som i oktober 2023 då de inte fått uppehållstillstånd. Diskussion förs nu med Migrationsverket för att lösa dessa utmaningar.

Eftersom lärosätet endast har ett begränsat antal studieavgiftsskyldiga studenter är inverkan på övrig verksamhet liten. Dock kräver varje ansökan från studieavgiftsskyldiga studenter en ansenlig tid i antagnings- och bedömningsprocessen.

3 FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Försvarshögskolans forskning sker inom området försvar, krishantering och säkerhet och bedrivs sedan 2021 inom ramen för de sex ämnena krigsvetenskap, statsvetenskap, ledarskap och ledning, försvarssystem, militärhistoria, samt juridik med inriktning operativ juridik och folkrätt.

3.1 Sammanfattning och indikatorer

Antalet refereegranskade publikationer har ökat med 11 procent under 2023 jämfört med föregående år. Det avviker från det normala mönstret, då eftersläpning i registreringar brukar innebära att antalet är lägre för det senaste året än året innan. Att det totala antalet publikationer är i stort oförändrat innebär av det skälet en positiv utveckling i förhållande till det normala mönstret. Även andelen refereegranskade publikationer av totala publikationer har ökat från 69 procent 2022 till 78 procent 2023.

Forskningskompetensen har ökat inom kategorin lektorer och postdoktorer, men med marginella minskningar inom docenter och professorer. Andelen disputerade av lärarkåren har ökat från 33 procent för 2022 till 36 procent för 2023. Andelen är lägre än för andra högskolor på grund av att Försvarshögskolan har lärarkategorin militära lärare som har en låg andel av disputerade. Antalet doktorander med doktorandanställningar är två fler än föregående år.

Försvarshögskolans interna strategiska målsättningar gäller fram till och med 2025. Nedanstående indikatorer används för uppföljning av målet.

Tabell 8 Indikatorer för forskning och forskarutbildning

Strategiskt mål för forskning och forskarutbildning		Försvarshögskolan är en nationellt och internationellt ledande forskningsmiljö med stor forskningsproduktion av högsta kvalitet och relevans inom området försvar, krishantering och säkerhet. Forskningen ger ny kunskap till försvars- och säkerhetssektorn och till vetenskapssamhället samt bidrar till Försvarshögskolans utbildnings forskningsanknytning.						
Indikator	Aspekt av målet som indikatorn mäter	Målvärde 2025	Trend	2023	2022	2021	2020	2019
Andel internationella sampublicationer (med externa parter)	Forskningsmiljö, och forskningsproduktion	>20%		23%	19%	10%	19%	12%
Andel doktorander som är kvinnor	Kvalitet	40-60%		52%	41%	27%	N/A	N/A
Andel refereegranskade vetenskapliga publikationer	Kvalitet	>75%		78%	66%	65%	67%	64%
Andel forskningsmedel erhållna i konkurrens (bidrag)	Kvalitet	>20%		9%	12%	16%	13%	11%
Andel refereegranskade vetenskapliga publikationer som publicerats öppet tillgängliga (open access)	Kunskap till försvars- och säkerhetssektorn	>89%		67%	68%	64%	59%	50%

Tre av indikatorerna för forskning har en positiv utveckling och ligger inom målvärdet för indikatorn. Andel refereegranskade vetenskapliga publikationer har ökat markant. Detta, tillsammans med ökningen av internationella sampublicationer indikerar ökad forskningsvolym och förstärkta forskningsmiljöer.

Andelen forskningsmedel i konkurrens minskar och är inte i närheten av målvärdet. Det har dels en förklaring i naturlig variation men indikerar också att högskolan behöver fortsätta med sina ansträngningar att öka detta värde.

Arbetet med att främja tillgängliggörande av forskningsdata har fortsatt men andelen refereegranskade vetenskapliga publikationer är i stort oförändrat mot föregående år. Detta ska dock ses mot bakgrund av det ökade antalet publikationer, vilket innebär att antalet refereegranskade vetenskapliga rapporter ändå ökat sedan föregående år.

Sammanfattningsvis bedöms högskolans mål för forskning att kunna uppfyllas till 2025.

3.2 Finansiering av forskning och forskarutbildning

Omsättningen inom verksamhetsområdet forskning och forskarutbildning har ökat med 29 mnkr jämfört med 2022, varav anslagen står för 16,7 mnkr och avgifterna för 13,6 mnkr. Beställningen om Forskning och Teknikutveckling från Försvarsmakten har ökat med 14,7 mnkr, vilket innebär att övrig uppdragsforskning har minskat. De totala kostnaderna för verksamhetsområdet har ökat med 30 mnkr jämfört med 2022. Årets kapitalförändring inom forskning uppgår till 0,2 mnkr.

Tabell 9 Resultaträkning forskning och forskarutbildning

	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Anslag	88 939	72 258	72 617
Avgifter och andra ersättningar	72 461	58 871	47 761
Bidrag	15 883	17 909	23 267
Finansiella intäkter	709	184	12
Summa	177 993	149 222	143 658
Verksamhetens kostnader			
Personal	-128 094	-112 401	-111 841
Lokaler	-21 170	-16 883	-16 757
Övriga driftkostnader	-28 168	-18 341	-16 254
Finansiella kostnader	-319	-74	-9
Summa	-177 751	-147 699	-144 861
Verksamhetsutfall	242	1 523	-1 202
Årets kapitalförändring	242	1 523	-1 202

Belopp i tkr, avrundningsdifferenser kan förekomma.

3.3 Forskningspublikationer

Antalet refereegranskade publikationer har ökat från 124 föregående år till 138 för 2023. Antalet för kategorin kapitel i bok har ökat kraftigt, medan artikel i tidskrift och böcker minskat något. Det totala antalet publikationer är i princip oförändrat. Det förekommer dock ofta en betydande eftersläpning i registreringen av publikationer i DiVA, vilket kan tyda på en faktisk ökad produktion 2023 jämfört med 2022.

Tabell 10 Antal forskningspublikationer (exklusive sekretessbelagd forskning¹⁶)

	2023		2022		2021	
	Totalt	Varav refereegranskade	Totalt	Varav refereegranskade	Totalt	Varav refereegranskade
Artikel i tidskrift	86	83	96	89	90	80
Artikel, forskningsöversikt	3	3	1	1	1	0
Artikel, recension	3	0	8	0	3	1
Bok	8	5	12	8	8	4
Kapitel i bok, del av antologi	43	33	26	16	47	27
Samlingsverk/antologi	6	5	7	3	5	3
Rapport	13	2	20	3	22	0
Konferensbidrag (publicerat paper)	9	7	4	3	7	7
Redaktörskap (proceedings)	0	0	1	1	0	0
Doktorsavhandling	2	0	0	0	0	0
Licentiatavhandling	0	0	0	0	0	0
Övrigt	5	0	4	0	2	0
Totalsumma	178	138	179	124	185	122

3.3.1 Volymer och kostnader för forskningsprestationer

I tabellen Väsentliga uppgifter (kapitel 1), redovisas forskningsprestationer i form av kostnad per refereegranskad publikation. Enligt denna modell får Försvarshögskolan en kostnad per forskningsprestation på 1 288 tkr, vilket är en minskning jämfört med 2022 (1 477 tkr). Eftersom det vanligtvis sker en registrering av refereegranskade publikationer i efterhand, precis som tidigare år, så kommer snittkostnaden troligen att minska ytterligare.

3.4 Forskningskompetens

Under 2023 bestod Försvarshögskolans forskningskompetens, räknat i årsarbetskrafter, av 14 (16) professorer, 39 (40) docenter, 48 (38) lektorer och 2 (0) postdoktor. Ökningen av docenter och lektorer kan förklaras av nyanställningar samt befordringar under året.

Under året disputerade 3 (7) medarbetare och 3 (2) medarbetare antogs som oavlönade docenter.

3.5 Anslagsfinansierad forskning

Försvarshögskolans forskningsanslag är en grundförutsättning för kontinuitet och långsiktighet i forskning och forskarutbildning, samt för utbildning på vetenskaplig grund och för lärarnas kompetensutveckling. Forskningsanslagen lägger även grunden för den samhällsnytta som Försvarshögskolan bidrar med.

Huvuddelen av högskolans anslag avsedda för forskning från dels Utbildningsdepartementet, dels från Försvarsdepartementet, tilldelas högskolans ämnen utifrån principer för fördelning fastställda av Försvarshögskolans styrelse. Principerna syftar till att stärka lärosätets långsiktiga forskningskvalitet inom samtliga ämnen samt skapa stabilitet i finansiering för att främja en hållbar akademisk personalstruktur. Forskares prestationer i form av kollegialt granskade vetenskapliga publikationer och bidragsmedel erhållna i konkurrens har också utgjort grund för fördelning.

Utbildningsdepartementets anslag finansierade därutöver en professor samt ett forskningsprogram inom området kvinnor, fred och säkerhet (två doktorander och en biträdande lektor). Medel från Försvarsdepartementet finansierade även Delegationen för militärhistorisk forskning.

¹⁶ Redovisningen av antal publikationer för tidigare år kan skilja sig jämfört med antalet som redovisas i föregående årsredovisningar på grund av eftersläpningar i registreringen av publikationerna.

3.5.1 Exempel på anslagsfinansierad forskning

Forskning inom ämnet försvarssystem har bedrivits inom ett antal områden med det övergripande syftet att öka forskningsanknytningen inom ämnets utbildningar. Under 2023 har antalet forskningspublikationer fortsatt att öka. Forskningen fokuserar framför allt på förmågeutveckling, försvarsinnovation och relaterade metoder för styrning av teknik- och förmågeutveckling.

Den militärhistoriska forskningen genomförs inom ramen för ett antal projekt med det övergripande syftet att bidra till svensk krigföringsförmåga. Denna forskning kommer att generera publikationer som bland annat behandlar aspekter av svenskt militärt tänkande under 1900-talet, ryskt militärt tänkande idag, och professionaliseringen av den svenska officerskåren.

Den krigsvetenskapliga forskningen bidrar till att stärka forskningsanknytningen inom Officersprogrammet och det Högre officersprogrammet, samt till att flytta fram den internationella forskningsfronten inom en rad områden. Under 2023 har forskningen exempelvis berört underrättelse, marktaktik, targeting, militärstrategi, urban krigföring, rebellgrupper och nätverk, genus och krig, rysk logistik, hybrid säkerhet, sjökrigföring, samt informationskrigföring. En del av forskningen har resulterat i både vetenskapliga artiklar och böcker som publicerats av välrenommerade internationella förlag samt i fackgranskade tidskrifter.

Inom ämnet statsvetenskap har forskningen lett till publikationer i form av artiklar och bokkapitel. Forskningen inom ämnet har erbjudit ny teoretisering av antropocen, liberalismens tillbakagång och krigföring som kaotisk och komplex. Därtill har ämnet publicerat artiklar som erbjuder ny konceptualisering av det europeiska civilmilitärindustriella komplexet och ickestatligt motstånd mot krig. Diverse artiklar rör klimat, kris och resiliens. Ämnet har även publicerat en jämförelse av olika länders kriskommunikation under COVID-19 och en analys av EU som krishanterare. Forskningen har dessutom berört amerikanska rymddrömmar, veganism och jämställdhet inom militären liksom Japan som analysobjekt. En artikel är metodologisk och handlar om hur doktorander bättre kan hantera sina känslor av osäkerhet.

Inom folkrätt har forskningen inbegripit olika frågor kopplade till kriget i Ukraina, rörande till exempel cyberoperationer, skydd av civila och ansvarsfrågor. Forskningen har även berört nationell lagstiftning med fokus på försörjningsberedskap, statusfrågor i krigets lagar och utbildning av officerare i folkrätt. Flera artiklar, kapitel och en antologi har publicerats under året i välrenommerade internationella förlag samt tidskrifter.

Forskningen inom ledarskap och ledning har lett till ett flertal artiklar som rör exempelvis ledning av insatser, ledarskap i kris, samverkan, rekrytering och organisationers attraktionskraft. Ämnets forskare är också fortsatt eftertraktade som föreläsare vid verksamheter inom totalförsvarssektorn.

Ett antal forskningsprojekt, med forskare från olika ämnen, berör eller utgår från Rysslands krig i Ukraina. Några exempel är: anpassningsvilja och försvarsförmåga vid ukrainska universitet; militära veteraner, moralisk stress och moralisk skada; forskning om cyberkrigföring, utbildning av soldater; samt en analys av uthållighet i strid inom krigets olika domäner.

Under år 2023 har Försvarshögskolan deltagit i många internationella konferenser, och även varit arrangör och medarrangör vid konferenser och flertalet internationella workshops, som bland annat NATO-RWS-363 Workshop - Understanding of Military Culture to Support Organizational Change: Systems Approaches, Critical Analyses, and Innovative Research Methods, War is a feminist issue och Future of Peace Operations and Military Interventions.

3.5.2 Forskning och analysstöd inom säkerhets- och försvarspolitiska området

I regleringsbrevet för 2023 tilldelades högst 3,3 (6,5) mnkr för forskning och analysstöd inom säkerhets- och försvarspolitiska området, varav 3,3 (6,3) mnkr har förbrukats. För dessa anslagsmedel har bland annat forskning på temat transatlantisk säkerhets- och försvarspolitik producerats under året. Projektet har avrapporterats till Försvarsdepartementet.

3.5.3 Delegationen för militärhistorisk forskning

Delegationen för militärhistorisk forskning är ett nationellt forskningsråd med administrativt säte vid Försvarshögskolan. Delegationen har till uppgift att främja och stödja militärhistorisk forskning genom att dela ut stipendier till forskning och forskningsrelaterad verksamhet, samt att främja publicering av vetenskapliga resultat. Delegationen finansieras inom ramen för anslaget från Försvarsdepartementet. Under 2023 beviljade och utbetalade delegationen 4 (2) bidrag och 2 (0) stipendier. Den sammanlagda summan för bidragen uppgick till 365 (60) tkr. Totalt uppgick kostnaden för delegationens verksamhet till 550 (248) tkr.

3.6 Avgiftsfinansierad forskning

En stor del av Försvarshögskolans forskning bedrivs på uppdrag av beställare. Liksom tidigare år har Försvarsmakten varit den största beställaren av Försvarshögskolans uppdragsforskning. Försvarsmakten stod för 76 (66) procent av intäkterna från den avgiftsfinansierade forskningen och 31 (26) procent av de totala forskningsintäkterna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stod för 4 (7) procent av de avgiftsfinansierade forskningsintäkterna, vilka även inkluderar analysstöd.

3.6.1 Uppdragsforskning för försvarssektorn

Försvarsmaktens Forskning och teknikutveckling (FoT) syftar till att bygga långsiktig operativ förmåga i totalförsvaret, samt för att möta såväl kända och identifierade hot som okända händelseutvecklingar. De sammantagna kostnaderna för Försvarshögskolans uppdragsforskning inom FoT-området uppgick under 2023 till 49,8 (35,1) mnkr.

Huvuddelen av Försvarshögskolans FoT-verksamhet är samlad inom Försvarsmaktens forskningsområden "militära professionen" och "krigsvetenskap" som under 2023 fördelades på åtta projekt inom vardera. Försvarshögskolan bedrev även projekt inom ytterligare sex av Försvarsmaktens forskningsområden: Operationer i cyberdomänen, Försvarsrelaterad medicin, Underrättelse och Säkerhet, Specialoperationer, Logistik och Förmågeutveckling, samt Program för forskningsskanning och teknisk prognos. Samtliga projekt stödjer den forskningsförankring som officersutbildningen kräver. Under 2023 har forskningen bland annat resulterat i ett antal vetenskapliga böcker och artiklar, samt rapporter och artikelutkast.

3.6.2 Analysstöd och utvärderingar för samhällets krisberedskap och totalförsvaret

Under året har Försvarshögskolan gett råd och metodstöd till MSB avseende vidareutvecklingen av ramverket Gemensamma grunder för samverkan och ledning, värdlandsstöd och stöd till Forum Ukraine.

Ett flertal projekt har genomförts på uppdrag av Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) rörande försvarsvilja och otillbörlig informationspåverkan, bland annat en studie om LVU-kampanjen, en studie om hur MPF påverkas av ett Nato-medlemskap och olika föreläsningsserier om försvarsvilja samt seminarieuppdrag i Almedalen. En studie om LVU-kampanjen och om hur internationella aktörer samverkar för att bedriva påverkan mot grundläggande principer inom svenskt rättsväsende och socialpolitik avslutades under april 2023. Utredningen har rönt stort intresse, inte bara på den lokala nivån som utgör målet för påverkan, utan även nationellt hos regeringen och rättsvärdande myndigheter.

Ett stort antal föredrag, föreläsningar och workshops på temat värdlandsstöd, våldsbejakande extremism och försvarsvilja har genomförts på uppdrag av olika aktörer inom krisberedskap och totalförsvaret.

På uppdrag av Försvarsmakten genomfördes under 2023 studier inom området Underrättelse och Säkerhet, föreläsningar inom området försvarsvilja samt stöd till revidering av Försvarsmaktens pedagogiska grunder inom området försvarsvilja. Under året har arbetet med att bidra med kunskapsunderlag och systemförståelse i media fortsatt, främst inom områdena beredskapsjuridik, våldsbejakande extremism, försvarsvilja och terrorhot.

Övriga större uppdrag kopplade till utveckling av krisberedskap, totalförsvaret, beredskapsjuridik och säkerhetsskydd har genomförts åt bland annat Skolverket. Som en fortsättning på ett utvärderingsuppdrag för Folkhälsomyndigheten

under 2022 har högskolan under 2023 fått i uppdrag att genomföra ytterligare utvärderings- och övningsuppdrag för myndigheten.

3.7 Bidragsfinansierad forskning

Inbetalade bidrag, exklusive lönebidrag och liknande, uppgick till totalt 20,8 (21,6) mnkr, av dessa har Försvarshögskolan använt 15,8 (17,9) mnkr. Förändringen, jämfört med 2022, kan förklaras med att uppbyggnaden av pågående och nya projekt har gått ned samt att ett par projekt som beviljats medel 2022 startar upp först 2023.

Den bidragsfinansierade forskningen har under året bedrivits med stöd från bland annat Vetenskapsrådet, MSB, Stiftelsen för kunskaps och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), Brottsförebyggande rådet, Forte, Formas och Vinnova.

Bidragsforskningen har exempelvis omfattat ett Vetenskapsrådsprojekt i ämnet Militärhistoria om underrättelsenätverk i 1500-talets Sverige, ett bidragsprojekt från MSB om sammanhållen författningsberedskap för fredstida kriser, höjd beredskap och ett KK-stiftelseprojekt i samverkan med försvarsindustri och myndigheter, liksom en av KK-stiftelsen finansierad adjungerad professor inom området styrning av förmågeutveckling.

Nya projekt beviljade under 2023, och som initieras 2024, omfattar exempelvis ett projekt inom Försvarssystem om sårbarheter i det svenska energisystemet finansierat av Energimyndigheten, ett projekt inom statsvetenskap om krishantering finansierat av MSB, ett forskningssabbatical-projekt inom statsvetenskap om Japans säkerhetspolitik finansierat av Riksbankens Jubileumsfond, liksom ett forskningsinitieringsprojekt inom Krigsvetenskap finansierat av Riksbankens Jubileumsfond.

Grants Office, som inrättades 2022 med fokus på att öka bidragsfinansieringen har under 2023 verkat för större systematik i bidragsansökningsprocesserna. Under 2023 har prorektors forskningsråd bland annat hanterat en rad nominerings och ansökningsprocesser gällande forskningsbidrag som kräver lärosätess övergripande koordinering, såsom Wallenbergstiftelserna, Vetenskapsrådets gästprofessurer med flera.

3.7.1 Horisont Europa

Försvarshögskolan har en strategi för att signifikant öka sitt deltagande inom relevanta delar av Horisont Europa, och har sedan 2022 bland annat byggt upp ovan nämnda Grants Office med expertis på ramprogrammet.

Kunskapsbyggande insatser vid Försvarshögskolan har fokuserat på information kring Horisont Europa generellt, de specifika relevanta delprogrammen och projektformaten, liksom ansökningsförfarande och utvärdering. Insatserna 2023 har fokuserat på de policyinriktade samarbetsprojekten i pelare 2, i synnerhet utlysningar rörande demokratins framtid inom EU (kluster 2) och Civil säkerhet för samhället (kluster 3). Insatserna har även fokuserat på grundforskningsprogrammen i pelare 1 där viktiga möjligheter inte minst ges till internationell rekrytering av excellenta forskare och byggande av partnerskap för kunskapsöverföring med civila och militära lärosäten.

3.8 Forskarutbildning

Forskarstuderande är avgörande för kunskapsförsörjningen, både i det akademiska systemet och för Försvarshögskolans avnämare. Efter avslutade forskarstudier kommer disputerade medarbetare att kunna bidra till utvecklingen av lärosätets akademiska miljö och kunskapsåterväxt, till Försvarsmaktens och totalförsvarssektorns kompetensförsörjning samt till samhällets kunskapsutveckling i ett vidare perspektiv.

År 2018 fick Försvarshögskolan rätt att utfärda examen på forskarnivå inom området försvar, krishantering och säkerhet. Sedan dess har högskolan antagit doktorander varje år och andelen "egna" doktorander, antagna inom Försvarshögskolans två forskarutbildningsämnen, krigsvetenskap och statsvetenskap har varje år ökat. Högskolans styrelse har under 2023 inrättat ytterligare ett forskarutbildningsämne; militärhistoria. Ämnet har haft sin första utlysning av doktorandplatser och de första doktoranderna kommer att starta sin utbildning i januari 2024. Att antalet doktorander vid Försvarshögskolan ökar är viktigt då en stabil och tillräckligt stor grupp inom doktorandmiljön är en viktig framgångsfaktor för forskarutbildning.

Av högskolans sammanlagda 29 (27) doktorander med doktorandanställning är 22 (21) antagna vid Försvarshögskolan (se tabell 11). De övriga 7 doktoranderna har sin dagliga verksamhet förlagd till Försvarshögskolan men är via avtal antagna vid andra lärosäten. Här finns ett utländskt lärosäte representerat med Åbo Akademi och bland svenska lärosäten kan nämnas Lunds universitet, Uppsala universitet och Högskolorna i Skövde och Halmstad. Över tid växer gruppen doktorander antagna vid Försvarshögskolan samtidigt som gruppen antagna vid externa lärosäten minskar. Under nästa år disputerar den sista krigsvetardoktoranden som inte är antagen vid Försvarshögskolan och inom statsvetenskap är alla verksamma doktorander sedan något åt tillbaka antagna vid högskolan. Andelen officerare i hela doktorandpopulationen uppnår nu ungefär en tredjedel, men målet är att antalet officerare ska öka ytterligare.

Försvarshögskolan har under 2023 inrättat ett programråd för forskarutbildningen där doktorander, studierektorer och förvaltning möte för att fånga upp högskoleövergripande administrativa och akademiska frågor samt utvecklingsområden.

Tabell 11 Antal doktorander med doktorandanställning

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Totalt antal medarbetare med doktorandanställning	29	52%	48%	27	41%	59%	28	32%	68%
Varav antagna vid FHS inom krigsvetenskap	16	31%	69%	14	29%	71%	12	17%	83%
Varav antagna vid FHS inom statsvetenskap	6	67%	33%	7	57%	43%	7	57%	43%
Varav antagna vid externt lärosäte	7	86%	14%	6	50%	50%	9	33%	67%

Fördelning av doktorander per finansieringskälla visas i tabell 12. Försvarshögskolan har under 2023 förbrukat 23,6 (17,3) mnkr från anslaget från Försvarsdepartementet för finansiering av forskarutbildning. De doktorander som finansieras av anslag från Utbildningsdepartementet har förbrukat 3,7(4,5) mnkr. Doktoranderna vid Försvarshögskolan har generellt en högre genomsnittlig lönenivå än doktorander vid andra lärosäten eftersom yrkesofficerare går in i doktorandanställning med bibehållen lön, vilket främst får genomslag på förbrukningen av anslaget från Försvarsdepartementet.

Tabell 12 Doktorander per finansieringskälla

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Anslag Utbildningsdepartementet	6	83%	17%	7	71%	29%	8	63%	38%
Anslag Försvarsdepartementet	20	40%	60%	18	28%	72%	19	21%	79%
Extern finansiering	3	67%	33%	2	50%	50%	1	0%	100%
Totalt antal medarbetare med doktorandanställning	29	52%	48%	27	41%	59%	28	32%	68%

3.9 Öppen vetenskap

Under 2023 har nya regler för forskningsdata vid Försvarshögskolan beslutats med syftet att ge stöd och vägledning kring hantering, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata. Reglerna uppmuntrar tillgängliggörande av forskningsdata "så öppet som möjligt och så begränsat som nödvändigt". En officiell stödfunktion har även inrättats som ska ge forskarna praktiskt stöd och vägledning i arbetet med öppna data och hantering av forskningsdata.

Försvarshögskolan har också uppdaterat policyn för vetenskaplig publicering och regler för intern publicering och egen utgivning så att de följer principerna om öppen tillgång. Nu förordas öppen tillgång som standard och författare erbjuds licensiera sina verk med öppna licenser.

4 KVALITET OCH SAMVERKAN

4.1 Indikatorer

Försvårshögskolans interna strategiska målsättningar gäller fram till och med 2025. Nedanstående indikator används för uppföljning av målet.

Tabell 13 Indikator för samverkan och nyttiggörande

Strategiskt mål för samverkan och nyttiggörande		Försvårshögskolan är ett lärosäte med samhällnyttan som grundsyfte. Samverkan genomsyrar alla delar av verksamheten. Vår forskning och utbildning är efterfrågad av relevanta aktörer inom försvars- och säkerhetssektorn. Vi är den självklara samarbetspartnern för offentlig, privat och ideell sektor för kunskapsutveckling och kompetensförsörjning inom försvar, krishantering och säkerhet.						
Indikator	Aspekt av målet som indikatorn mäter	Målvärde 2025	Trend	2023	2022	2021	2020	2019
Andel intäkter för avgiftsfinansierad utbildning och forskning	Samhällsnytta, samverkan, efterfrågan och kunskaps-utveckling	<50%		47%	49%	45%	45%	47%

Försvårshögskolans strategiska mål för samverkan och nyttiggörande ligger inom målvärdet. Den är något lägre än föregående år på grund av att högskolans anslagsintäkter ökat. Värdet indikerar att lärosätets verksamhet är efterfrågad av det omgivande samhället, samtidigt som högskolan har en tillräcklig bas i anslagsfinansiering.

4.2 Samverkan

Försvårshögskolan samverkar med externa parter så som myndigheter, organisationer, företag, regioner och kommuner där det finns potential för ett centralt kunskapsutbyte som ger alla parter mervärde. Försvårshögskolan har sedan 2022 etablerat ett centrum för innovation och utveckling i syfte att skapa en samverkansnod mellan högskola, näringsliv och offentlig sektor på försvars- och säkerhetsområdet.

En viktig del av Försvårshögskolans samverkan sker i form av uppdragsutbildning, analysstöd, uppdragsforskning och seminarieverksamhet åt främst Försvarsmakten och MSB, för vilka överenskommelser finns om den långsiktiga planeringen och grundläggande principer för parternas samverkan. Lärosätets uppdragsutbildningar och seminarieverksamhet attraherar generellt deltagare som representerar många skilda samhällsområden, vilket leder till kvalificerat kunskapsutbyte och skapar förutsättningar för samverkan. Kurserna bidrar också till att föra samman befattningshavare inom säkerhetssektorn kring samtal och planering för samhällets säkerhet.

För generell kunskapsspridning till breda målgrupper arrangerar Försvårshögskolan även öppna föreläsningar med aktuella teman så som Ukraina, det nordiska försvarssamarbetet Nordefco, totalförsvaret och krigets lagar, forskningsetik och säkerhet, Afrika och FN:s säkerhetsråd, fredsoperationer och smygande kriser. Ofta arrangeras föreläsningar i samarbete med andra organisationer, t ex Kungliga krigsvetenskapsakademien (KKrVA).

Försvårshögskolan medverkade vid Almedalsveckan under 2023. Flera av lärosätets forskare och experter deltog i olika seminarier och lärosätet arrangerade ett seminarium om frivillighet i krig. Försvårshögskolans medarbetare besvarar också årligen ett stort antal frågor från media där efterfrågan på lärosätets expertis ökade mycket i samband med kriget i Ukraina. Sveriges Nato-ansökan och den uppblussande konflikten mellan Israel och Hamas bidrog till att efterfrågan på experter breddades ytterligare.

Försvårshögskolans samverkan är en faktor som påverkar hur det omgivande samhället uppfattar lärosätet. Försvårshögskolan deltar sedan år 2020 i den årliga "anseendeundersökningen" där lärosätet nu ligger bland de tio mest ansedda i Sverige.

4.3 Kvalitetsarbete

Försvårshögskolans kvalitetssystem tar sin utgångspunkt i lärosätets kvalitetspolicy som fastställs av styrelsen. Kvalitetspolicyn anger den övergripande inriktningen för det systematiska kvalitetsarbetet vid Försvårshögskolan

medan kvalitetssystemet anger ramarna för det faktiska kvalitetsarbetet. Kvalitetssystemet omfattar förutsättningar i form av organisation, ansvarsfördelning samt interna styrdokument och skapar därigenom en gemensam riktning för hela högskolans kvalitetsarbete.

Vid Försvarshögskolan är det Forsknings- och utbildningsnämnden som har det övergripande ansvaret för att kvalitetssäkra utbildnings- och forskningsverksamheten. Till grund för detta ligger det utbildningsnära kvalitetsarbetet vid institutionerna, inom ramen för Försvarshögskolans ämnen, kurser, program och forskning.

En del av Försvarshögskolans kvalitetsarbete består av de utvärderingar av forskning och utbildning som genomförs i rullande sexårscykler. Dessa utvärderingar sker med hjälp av externa bedömargrupper. Samtliga utvärderade utbildningar fick under 2023 omdömet "tillfredsställande". Därutöver har forskningen i tre av lärosätets ämnen hittills utvärderats i denna cykel. Utvärderingarna är ett värdefullt instrument för kvalitets- och verksamhetsutveckling. Högskoleledningen har vidare under året haft ämnesvisa kvalitetsdialoger i forskning och utbildning.

4.4 Lika villkor i utbildning och forskning

Jämställdhetsintegrering är den strategi som Försvarshögskolan använder för att jämställdhetsperspektiv ska ingå i utbildnings- och forskningsverksamheten. För detta ändamål har Försvarshögskolan en handlingsplan för jämställdhetsintegrering som uppdateras och följs upp i lärosätets ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser. Handlingsplanen syftar till ökad kvalitet i verksamheten och att Försvarshögskolan ska bidra till uppfyllandet av Sveriges jämställdhetspolitiska mål. Planen omfattar även lärosätets arbete med att omhänderta målen i Sveriges handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

Utifrån uppdrag i regleringsbrev redovisade Försvarshögskolan år 2022 den inriktning som lärosätet avser att följa för det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering 2023 – 2025. Syftet med inriktningen är att tydliggöra vilka utmaningar inom jämställdhetsområdet som Försvarshögskolan ska bidra till att lösa samt peka ut övergripande prioriteringar och mål i arbetet inom forskning, utbildning och samverkan. Avsikten är att dessa mål ska inkorporeras i lärosätets verksamhetsplan samt jämställdhetsplan.

4.4.1 FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet

FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet antogs av FN:s säkerhetsråd år 2000 och handlar om krigets påverkan på kvinnor och flickor. FN har också nio uppföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. Dessa resolutioner omsätts genom jämställdhetsintegrering, vilket innebär att genusperspektiv integreras i fredsarbete och att aktörerna verkar för att öka kvinnors deltagande och inflytande i arbetet med konfliktprevention, fredsbyggande och postkonfliktsrekonstruktion.

Försvarshögskolan arbetar dels med att integrera agendan för kvinnor, fred och säkerhet i alla relevanta utbildningar, dels med att stärka forskningen inom detta område. En forskningsmiljö finns inom området och strategiska forskningsmedel har avsatts för detta och en forskargrupp har knutits till den Anna Lindh-professur i genus, fred och säkerhet som Försvarshögskolan inrättade 2018. Under 2023 har Försvarshögskolan haft en Anna Lindh-professor, en lektor (docent), en biträdande lektor samt två doktorander.

Försvarshögskolan redogör för lärosätets verksamhet kopplad till kvinnor, fred och säkerhet i den årliga rapporten kopplat till den svenska handlingsplanen för FN resolution 1325 till Utrikesdepartementet och Jämställdhetsmyndigheten. Försvarshögskolan tillhör en av de myndigheter som ska återrapportera mot handlingsplanen årligen. Försvarshögskolan ingår också som medlem i Utrikesdepartementets arbetsgrupp för genomförandet av Sveriges handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet. Den tidigare handlingsplanen som gällde för perioden 2016 - 2020 har också varit gällande i en mellanperiod mellan 2021 – 2022 i väntan på ny handlingsplan. Den nya nationella handlingsplanen som regeringen antog i november 2023 gäller 2024 – 2028. Försvarshögskolan har deltagit i arbetet med att ta fram den nya handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet genom att vara en av dess remissinstanser.

4.4.2 Inkluderande studiemiljö

I samband med höstterminens start genomför Försvarshögskolan en introduktionsdag där nyantagna studenter välkomnas och ges information om studierna samt stöd och hjälp som lärosätet erbjuder under studietiden. Vid en introduktionsföreläsning första veckan på terminen (nytt från hösten 2023) introduceras studenter till högskolan, gällande bland annat uppförandekod, inkludering och likabehandling under studietiden, samt hur högskolan hanterar synpunkter, önskemål och anmälan om ovälkommet beteende. Även vad som kan leda till disciplinärenden, samt hur högskolan agerar i dessa fall tas upp. Under hösten hölls även ett informationstillfälle om studieteknik och studiestrategier. Det har även genomförts en introduktionsdag för doktorander som antogs 2023.

I syfte att alla studenter ska ges lika möjligheter att studera, oavsett förutsättningar och bakgrund, har lärosätet under 2023 erbjudit stöd till studenter och lärare genom support från Stockholms universitets studie- och språkverkstad. Studenter ges stöd i form av handledning i studiestrategier och skrivande liksom stöd gällande studieteknik, akademiskt skrivande och presentationsteknik. Studie- och språkverkstaden erbjuder även stöd till lärare i form av rådgivning inför kursstart eller inför uppsatsskrivande. Studenter med funktionsnedsättning erbjuds särskilt stöd av studie- och språkverkstaden. Studenter med en varaktig funktionsnedsättning har därtill möjlighet att få stöd i form av mentorer som hjälper studenterna med att planera och strukturera studierna. Vidare erbjuder Försvarshögskolan campuslicenser med olika typer av stödprogram för samtliga studenter vid lärosätet.

Regelbundna uppföljningar av studenternas prestationer möjliggör för Försvarshögskolan att fånga upp studenter som inte tar några eller få poäng på utbildningen. Dessa erbjuds samtal med studievägledarna om sina studier.

4.5 Studentinflytande

Försvarshögskolan har två samarbetskårer, Försvarshögskolans studentkår (FHS studentkår) samt Militär- och Försvarshögskolans kadettkår (Kadettkåren). Det ska finnas minst två platser för studentrepresentanter i alla berörda organ vid Försvarshögskolan och kårerna ansvarar själva för fördelningen av platser.

Kollegialitet och studentinflytande är grundläggande principer vid Försvarshögskolan. Studenters inflytande över sin utbildning och sin studiesituation bidrar till att skapa en utbildning som är attraktiv och håller hög kvalitet. Försvarshögskolan bjuder in studentkårerna till minst ett informations- och utbildningstillfälle per termin. Vid minst ett av tillfällena ska rektor eller rektors företrädare närvara. Studentkårerna har därtill möjlighet att lämna in en rapport i samband med högskolans årliga kvalitetsuppföljning av utbildning. Där kan kårerna redogöra för sin syn på studentinflytande vid Försvarshögskolan och lämna förslag till förbättringsåtgärder.

Försvarshögskolans studentkårer har, i enlighet med riksdagsbeslut om tillförande av direkta medel till studentkårer vid kårobligatoriets upphörande, tilldelats 167 (146) tkr. Vidare har studentkårerna fått 120 (210) tkr för att genomföra studiebevakning och studentinflytande samt anordna event och studiesociala aktiviteter. Tilldelningen av medel har inte minskat jämfört med tidigare år. Skillnaden jämfört med 2022 beror främst på att tilldelningen har ändrats från läsår till kalenderår för att bättre anpassas till Försvarshögskolans budgetprocess. Det ledde till att tilldelningen 2022 var för tre terminer för att komma i fas med kalenderår. Dessutom gjordes ett misstag och en del av medelstilldelningen för 2023 betalades ut redan i december 2022. Försvarshögskolan stöttar kårerna även genom att tillhandahålla möblerade lokaler, datorer, mejladresser och utrymme på lärosätets hemsida.

4.6 Studenthälsa

Försvarshögskolan har ett samarbete med studenthälsan i Stockholm (Stockholms universitet) som erbjuder förebyggande hälsovård för studenter vid Försvarshögskolan. Studenthälsan i Stockholm erbjuder kostnadsfria besök för studenter och utgör ett komplement till övrig vård inom regionen. Studenthälsans mål är att ge studenten stöd och därigenom förbättra studentens psykiska hälsa och förutsättningar att genomföra studier.

Senaste året har antalet studenter från Försvarshögskolan som sökt sig till studenthälsans mottagning ökat något. Det extra anslag för studenthälsovård som Försvarshögskolan förde över till Studenthälsan i Stockholm 2021 bidrog till utvidgad verksamhet och ökning av personalstyrkan och god tillgång till individuella samtal. De digitala samtal som

Studenthälsan erbjuder har bidragit till ökad flexibilitet och att de når ut till fler. Studenthälsan har även under året lagt ut information om workshops och annat som studenthälsan erbjuder via Studentportalen.

4.7 Anna Lindh-biblioteket

Anna Lindh-biblioteket har under 2023 erbjudit biblioteksservice vid huvudbiblioteket på Drottning Kristinas väg, vid biblioteksfilialen på Militärhögskolan Karlberg och vid Försvarsmaktens högkvarter.

Informationskompetens och förmåga till källkritik har under året kommit att ses som en allt viktigare kompetens givet omvärldsläget och den tekniska utvecklingen inom bland annat artificiell intelligens (AI). Biblioteket har därför under året utvecklat sitt stöd genom att införa ett system för bokningsbar individuell handledning. Detta ger tillsammans med det ordinarie stödet i den fysiska och den digitala informationsdisken en bra grund för att studenter och deltagare ska kunna utveckla sin färdighet i att söka, värdera och hantera information.

Biblioteket ansvarar för stöd och utveckling av Försvarshögskolans digitala lärmiljö, vilket omfattar lärplattformen Canvas, e-mötestjänsten Zoom, strömningstjänsten FHS Play, FHS hybridmiljö, IKT-studion, enkätverktygen Websurvey och Sunet Survey samt plattformen för digital examination Inspira. Under året har AI och livslångt lärande varit i fokus för den pedagogiska verksamheten på biblioteket. IKT-pedagogerna har under året särskilt fokuserat på att stödja lärare i vad AI är och hur tekniken kan användas inom utbildning. Därtill har IKT-pedagogerna erbjudit stöd i hur digitala verktyg kan användas för att maximera lärandet då distansutbildning utvecklas inom ramen för det livslånga lärandet.

Biblioteket arbetar med stöd till forskning och förvaltar Försvarshögskolans publikationsdatabas DiVA, där uppsatser och publikationer producerade vid lärosätet registreras. Genom bland annat tillgängliggörande av fulltexter i DiVA, och transformativa avtal för publicering av vetenskapliga artiklar med öppen tillgång, har biblioteket arbetat mot regeringens målbild om öppen vetenskap. Under året har biblioteket medverkat i att etablera en DAU vilket är en samordningsfunktion för forskningsdata på lärosätet. Den erbjuder stöd och rådgivning till forskare i tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata genom utbildning och stöd inom datahantering, publicering samt säker lagring.

Under året har Folke Bernadotteakademien erbjudits biblioteksstöd genom tillgång till databaser och undervisning.

4.8 Upplåtande av bostadslägenhet

Under 2023 har Försvarshögskolan upplåtit tre bostäder i enlighet med förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning. Bostäderna har, genom ett blockhyresavtal mellan Försvarshögskolan och Stiftelsen Stockholms Studentbostäder, hyrts ut av Försvarshögskolan till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder.

5 HÖGSKOLEGEMENSAMT

5.1 Indikatorer

Försvarshögskolans interna strategiska målsättningar, gäller fram till och med 2025. Nedanstående indikatorer används för uppföljning av målet.

Tabell 14 Indikatorer för effektivitet och förutsättningar för kvalitet

Strategiskt mål för effektivitet och förutsättningar för kvalitet		Försvarshögskolan sätter kunskapen och lärandet i centrum för att skapa förutsättningar för kvalitetsdriven och effektiv forskning, utbildning och samverkan. Genom tydliga interna processer och arbetssätt är vi ett lärosäte, en arbetsgivare och en myndighet som åtnjuter stort förtroende hos såväl studenter, medarbetare, uppdragsgivare som tillsynsmyndigheter.						
Indikator	Aspekt av målet som indikatorn mäter	Målvärde 2025	Trend	2023	2022	2021	2020	2019
Andel kvinnor i kategorin ledningskompetens	Förutsättningar för kvalitet	40-60%		51%	51%	40%	39%	39%
Kostnad per referegranskad vetenskaplig publikation (tkr)	Effektivitet	<1 174		1 288	1 477	1 249	1 287	1 467
Kostnad per HST (tkr)	Effektivitet	<240		227	219	255	271	292
Koldioxidutsläpp per årsarbetskraft för resor (KgCO2)	Effektivitet och förtroende	<961		1437	1156	199	221	1217
Energianvändning i snitt per årsarbetskraft och helårsstudent (kwh)	Effektivitet och förtroende	<2 000		1 816	1 854	2 043	2 185	2 545

Andel kvinnor i ledningskompetens ligger oförändrat inom målvärdet, liksom indikatorerna för effektivitet. Kostnaden per referegranskad publikation har minskat tack vare ökningen av antalet sådana publikationer, Kostnaden per HST har visserligen ökat under 2023, men ligger fortfarande under målvärdet.

Koldioxidutsläpp per årsarbetskraft för resor (KgCO2) fortsätter att öka i jämförelse med målvärde på grund utav ökade resor. Energianvändning i snitt per årsarbetskraft och helårsstudent (kWh) är i princip oförändrad.

Försvarshögskolans strategiska mål för effektivitet och förutsättningar bedöms, bortsett från resor, kunna nås till största del till 2025.

5.2 Kompetensförsörjning

Försvarshögskolan ska vara en inkluderande och attraktiv arbetsplats där olika kompetenser och erfarenheter respekteras och omhändertas. I linje med den inriktningen arbetar Försvarshögskolan med olika insatser för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens.

5.2.1 Rekrytering

Under året har en särskild satsning gjorts för att rekrytera forskningsassistenter och därmed öka stödet för Försvarshögskolans forskare. Försvarshögskolans anställningsordning har under året reviderats och godkänts. Denna tydliggör rekryteringsprocesserna och i kombination med tillhörande handläggningsordning är förhoppningen att tiden från identifiering av kompetensbehov till avslutad rekrytering förkortas.

5.2.2 Kompetensutveckling under året

För att kompetensutveckla och behålla medarbetare har Försvarshögskolans anställda under året erbjudits ett flertal kompetenshöjande och karriärstödande aktiviteter.

För chefer har utbildningstillfällen i form av workshop i lönerevisionsarbete erbjudits, liksom olika digitala utbildningar. Utbildningsdag i rekrytering genomfördes under hösten av Arbetsgivarverket med fokus på att attrahera

och rekrytera personal med rätt kompetens, samt om de lagar och regler som styr rekrytering inom staten och sektorn. Utbildningen riktades till chefer, anställningsnämnd och administrativ personal som involveras i rekrytering.

Vidare har Försvarshögskolan bland annat erbjudit utbildningstillfällen för medarbetare inom olika områden, exempelvis studieadministrativa system, personalredovisningssystem, pedagogisk lärplattform, förvaltningskunskap, ärendehantering och arkivering. På intranätet har en sida för introduktion för nyanställda publicerats.

5.2.3 Personlörlichkeit

Siffrorna visar på att det var fler som började än slutade under 2023, vilket är i linje med lärosätets mål att rekrytera och växa. Personlörligheten, det vill säga de personer som har börjat och slutat under året i relation till medelantalet anställda föregående år, var högre än året innan, 15,2 procent 2023 i jämförelse med 12,2 procent 2022. Jämförande värden för staten var 11,8 procent 2022 och 11,9 procent 2023. För Försvarshögskolan har personlörligheten bland kvinnor ökat från 12,6 procent 2022 till 18,2 procent 2023. För män är ökningen något mindre, från 11,9 procent 2022 till 13,1 procent 2023. För Försvarshögskolan påverkas personlörlichkeit även av att lärosätet har en stor andel officerare med tidsbegränsad anställning.

5.2.4 Högskolans anställda i siffror

Som redovisats i tabell 1 ökade medelantalet anställda under året, från 451 anställda 2022 till 472 anställda 2023. Antalet årsarbetskrafter ökade också under året i förhållande till föregående år, från 407 till 415, vilket framkommer i tabell 15 nedan. Ökningen av medelantalet anställda är i linje med den ökande efterfrågan samt tillväxten av Försvarshögskolans verksamhet och detta förklarar samtidigt ökningen av årsarbetskrafter. Den största ökningen av årsarbetskrafter fanns inom stödkompetens, medan gruppen kärnkompetens - lärare ligger på i stort sett samma nivå som föregående år. Under året tillsattes nästan lika många anställningar inom gruppen kärnkompetens som inom stödkompetens där den största andelen stödkompetens återfinns inom högskoleförvaltningen. Handläggningstiden för anställning av lärare är längre än för anställning av stödkompetens, det tar längre tid att få dessa på plats och därmed har det en lägre effekt på antalet årsarbetskrafter.

Antal årsarbetskrafter för adjunkter har minskat ungefär i samma omfattning som ökningen av lektorer vilket kan förklaras av befordringar från adjunkt till lektor som gjorts inom ramen för undantagsrutin för befordran. Bland gruppen lektorer återfinns även docenter. Att bli antagen som oavlönad docent är ett led i den akademiska karriärvägen. Under 2023 har Försvarshögskolan antagit tre docenter, vilket gör att totalt antal docenter inom gruppen lektorer har ökat från 41 till 42.

Antalet årsarbetskrafter för militära lärare ligger på ungefär motsvarande nivå som med föregående år. Sett till årsarbetskrafter är totala andelen kvinnor högre än föregående år. Gruppen postdoktorer står för den största ökningen. Bortsett från gruppen adjunkter har andelen kvinnor inom alla kategorier i gruppen kärnkompetens ökat. Andelen kvinnor inom stödkompetens är i stort oförändrad jämfört med 2022.

Tabell 15 Anställda i årsarbetskrafter

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Kärnkompetens – Lärare									
Professor, adj.professor*	14	25%	75%	16	16%	84%	13	18%	82%
Lektor, adj. Lektor	85	45%	55%	77	43%	57%	71	41%	59%
Adjunkt, adj. adjunkt	27	46%	54%	32	49%	51%	37	43%	57%
Militära lärare	81	6%	94%	82	4%	96%	80	3%	97%
Annan undervisande personal	40	43%	57%	46	35%	65%	44	34%	66%
Postdoktorer	2	1	0				0	0%	0%
Doktorandanställning	27	52%	48%	27	40%	60%	27	34%	66%
Forskningsassistent	8	67%	33%	7	54%	46%	8	50%	50%
Totalt	285	35%	65%	286	30%	70%	282	28%	72%
Stödkompetens, teknisk och administrativ personal									
Administrativ personal	97	72%	28%	88	70%	30%	85	68%	32%
Bibliotekspersonal	12	47%	53%	14	50%	50%	21	61%	39%
Teknisk personal	21	36%	64%	19	36%	64%	14	29%	71%
Totalt	130	64%	36%	121	63%	37%	120	63%	37%
Totalt kärnkompetens och stödkompetens varav ledningskompetens	415	43%	57%	407	39%	61%	401	39%	61%
	38	51%	49%	38	51%	49%	46	40%	60%

* Inklusive gästprofessorer, exklusive seniorprofessorer.

5.3 Lika villkorsarbete

Försvarshögskolan arbetar för att främja lika villkor och förebygga diskriminering i all verksamhet. Arbetet omfattar samtliga verksamheter vid högskolan och utgår från övergripande styrdokument i form av lärosätets policy för lika möjligheter och rättigheter samt handlägningsordning vid misstanke om trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling.

Försvarshögskolan ingår fortsatt i Diskrimineringsombudsmannens nätverk för likabehandlingshandläggare vid högskolor och i ett nätverk för likabehandlingshandläggare i Stockholmsregionen. Försvarshögskolan ingår också i ett gemensamt samverkansråd med Försvarsmakten, Plikt- och provningsverket, Försvarets materielverk, Försvarets Radioanstalt och Totalförsvarets Forskningsinstitut. Samverkansrådet syftar till att främja jämlikhet och jämställdhet samt motverka diskriminering i försvarssektorn genom fortbildning och utbyte av erfarenheter. I oktober 2023 tog Försvarshögskolan över ordförandeskapet för Samverkansrådet.

5.3.1 Åtgärder för jämnare könsfördelning vid rekrytering

Arbetet med att revidera Försvarshögskolans rekryteringsprocess påbörjades med syftet att skapa en tydligare struktur och ordning som indirekt skulle bidra till en mer jämlik rekrytering. Försvarshögskolans anställningsnämnd har en obligatorisk punkt på sin sammanträdesagenda för att främja jämn könsfördelning vid lärosätet. Punkten är till för att stämma av att jämställdhetsperspektivet är införlivat i beslutsfattandet av olika rekryterings- och befordringsärenden. Anställningsnämnden ser över vilka som sökt tjänster vid lärosätet, vilka sakkunniga som utsågs samt utfall av tätgruppsranking. I lärosätets mallar för anställningsprofiler är det möjligt att ge fördel till det underrepresenterade könet utan att diskriminera i en rekryteringsprocess.

5.3.2 Anställning av professorer

Försvarshögskolan har för 2021 - 2023 ett mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer om 53 procent kvinnor. Under 2023 har ingen nyrekryterad professor anställts. Sammanlagt under perioden har tre professorer anställts varav samtliga var män. Med ett utfall på 0 procent har därmed målet inte uppnåtts. Under 2023 har dock

har en kvinnlig gästprofessor och en kvinnlig adjungerad professor anställets. Inom Försvarshögskolans verksamhetsområde har rekryteringsbasen en tydlig övervikt mot män vilket påverkar möjligheten att rekrytera jämställt på alla nivåer inklusive professorer. Att rekrytera professorer som är kvinnor till lärosätets ämnen är en utmaning som lärosätet kontinuerligt arbetar med.

5.4 Sjukfrånvaro och hälsa

Som det framgår av tabellen nedan uppgick den totala sjukfrånvaron till 2,8 (2,7) procent vilket är en ökning med 0,1 procentenhet från föregående år. Enligt Arbetsgivarverket ökade sjukfrånvaron i statlig sektor under 2022 till skillnad från 2021 då det hade minskat. I jämförelse med genomsnittet i statlig sektor för 2022 ligger Försvarshögskolan fortsatt lägre då den totala sjukfrånvaron i statlig sektor var 3,9 procent. Det bör dock uppmärksammas att den totala sjukfrånvaron på Försvarshögskolan har stigit med en procentenhet de senaste två åren.

Av den totala sjukfrånvaron utgörs 76,5 (67,4) procent av långtidssjukfrånvaro, det vill säga en sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller längre. Detta är en ökning på 9,1 procentenheter i jämförelse med föregående år. Den befattningskategori som utmärker sig med flest antal individer som varit långtidssjuka är universitetslektorer.

Tabell 16 Sjukfrånvaro

	2023			2022			2021		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Sjukfrånvaro totalt i förhållande till sammanlagd arbetstid	2,8%	1,5%	1,3%	2,7%	1,2%	1,5%	1,7%	0,8%	0,9%
Sjukfrånvaro, 29 år och yngre	2,0%	1,4%	0,6%	4,0%	3,6%	0,4%	2,3%	2,3%	0,0%
Sjukfrånvaro, 30 år – 49 år	2,9%	1,7%	1,2%	2,8%	1,7%	1,1%	1,8%	1,2%	0,6%
Sjukfrånvaro, 50 år eller äldre	2,7%	1,4%	1,3%	2,6%	68,0%	1,9%	1,5%	0,3%	1,3%
Andel av sjukfrånvaro som utgörs av långtidssjukfrånvaro*	76,5%	40,1%	36,4%	67,4%	23,2%	44,2%	82,7%	34,3%	48,5%

* Andel av total sjukfrånvaro som varat sammanhängande i en period om 60 kalenderdagar eller mer.

**En del av skillnaderna jämfört med 2021 kan bero på systembytet då Försvarshögskolan bytte personalredovisningssystem i slutet av 2021, från Agresso lön till Primula i regi av Statens servicecenter.

***Siffrorna är avrundade till en decimal.

Försvarshögskolan arbetar kontinuerligt med friskvård och erbjuder olika typer av träningsaktiviteter och hälsoarbete för medarbetare och studerande på individ, grupp och högskolenivå. Under året har lärosätet till exempel bjudit in till hälsovecka för att uppmärksamma de nya riktlinjerna för fysisk aktivitet samt workshop med fokus på kost.

5.5 Miljö och hållbar utveckling

Försvarshögskolan har som högskola och myndighet i uppdrag att främja hållbar utveckling och bidra till FN:s globala mål i Agenda 2030. Detta sker genom utbildning, forskning och samverkan samt genom att arbeta med hållbarhetsfrågor i den egna verksamheten. Försvarshögskolans vision och strategi anger att högskolan ska verka för en hållbar och demokratisk samhällsutveckling, genomförandet av Agenda 2030 och Klimatramverket för universitet och högskolor.

Försvarshögskolans miljöarbete utgår från förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, vilket innebär att högskolan har ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i verksamheten. Försvarshögskolans miljöhandlingsplan för 2023 mål och aktiviteter för fem områden: avfallshantering och resursanvändning, energianvändning, tjänsteresor, inköp av varor och tjänster samt utbildning, kommunikation och samverkan.

Under året har en revidering av Försvårshögskolans miljöpolicy beretts och beslutats, med syfte att styra effektivt mot verksamhetens identifierade miljöpåverkan och mot högskolans åtagande inom Klimatramverket.

Med bakgrund i högskolelagens krav om hållbar utveckling arbetar Försvårshögskolan med att utveckla det systematiska arbetet med att integrera perspektivet hållbar utveckling i utbildning och forskning, bland annat inom ramen för Försvårshögskolans högskolepedagogiska funktion.

Försvårshögskolan har under året initierat en strategisk områdessatsning för att utveckla en forskningsprofil med inriktning på klimat- och säkerhet.

5.6 Lokaler

Försvårshögskolan genomför utbildning och forskning i Stockholm och Karlstad. I Stockholm hyr Försvårshögskolan lokaler av Akademiska Hus AB och i Karlstad hyr högskolan lokaler av Kåpan Fastigheter AB. I lokalerna i Stockholm på Drottning Kristinas väg hyr Försvårshögskolan ut lokaler i andra hand till Utrikespolitiska institutet, Folke Bernadotteakademien och Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek. Försvårshögskolan bedriver även utbildning på Karlbergs slott och nyttjandet av de lokalerna regleras genom verksamhetsavtal mellan Försvårshögskolan och Försvårsmakten inom ramen för genomförandet av Officersprogrammet.

5.7 Informationssäkerhet och digitalisering av verksamheten

Försvårshögskolan arbetar aktivt och systematiskt med informationssäkerhet för att upprätthålla en adekvat säkerhetsnivå. Ledningssystemet för informationssäkerhet (LIS) utgör grunden i det systematiska informationssäkerhetsarbetet och är anpassat till högskolans verksamhetsstyrning. LIS omfattar planering, uppföljning och granskning av informationssäkerhetsarbetet och ger beslutsunderlag kring skyddsåtgärder och prioriteringar. I Försvårshögskolans tematiska handlingsplan för informationssäkerhet återfinns aktiviteter för att stärka och utveckla skyddet. Dessa planerade aktiviteter följs upp och rapporteras till högskoleledningen.

Risakanalyser är en väsentlig del av LIS och ger beslutsunderlag för skyddsåtgärder och prioriteringar och planeringsbehov. Verksamhetsövergripande risakanalyser redovisas för högskoleledningen. Årliga revisioner med extern part genomförs för att bedöma det ändamålsenliga och systematiska arbetssättet inom informationssäkerhet. Revisionen under 2023 granskade LIS och integrationen av informationssäkerhet och dataskyddsarbete. Resultatet visade "betryggande områden" inom dataskydd och några förbättringsområden inom informationssäkerhet. Resultatet används för att stärka och utveckla informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet. Säkerhetshöjande åtgärder inom IT-drift och systemförvaltning genomförs löpande med fokus på omvärldsbevakning, verksamhetsbehov och riskbedömningar. Försvårshögskolan har stärkt sin förmåga att motstå cyberangrepp och inlett ett arbete att öka sin beredskap och kontinuitetsförmåga i och med det rådande omvärldsläget och nya beredskapsförordningen (2022:524).

Försvårshögskolan arbetar för att digitaliseringsarbetet och det systematiska informationssäkerhetsarbetet ska harmoniseras och bidra till positiv verksamhetsutveckling. Organisatoriska åtgärder och inrättandet av ett digitaliseringsråd, stödjer detta mål. Digitaliseringsrådets uppdrag är att delta i beredning av digitaliseringsinitiativ, följa upp och övervaka implementering av lösningar. Lärosätet arbetar kontinuerligt med att förbättra digitala tjänster. Under året har en ny metod införts för att förenkla arbete med kurslitteratur för militära program genom integration av biblioteksplattform och lärplattform. Ett projekt har genomförts för att använda det digitala tentamenssystemet på studenternas egna datorer (BYOD) med målsättningen att implementera metoden i lärosätets lokaler. Ytterligare utvecklingsinsatser har genomförts för att effektivisera och stödja forskning, utbildning och verksamhetsstödet.

6 FINANSIELL REDOVISNING

Försvarshögskolan redovisar för 2023 ett negativt resultat om -14,4 mnkr (13,7). De totala intäkterna ökade med 47,9 mnkr till 742,6 mnkr (694,7) och de totala kostnaderna ökade -75,9 mnkr till -757,0 mnkr (-681,1).

Myndighetskapitalet uppgår till 55,3 mnkr (69,6).

Av de totala intäkterna uppgår anslagsintäkterna till 353,4 mnkr, vilket är en ökning med 37,8 mnkr mot föregående år. Det är framförallt anslagstilldelningen från Utbildningsdepartementet (UO 16, 2:61 och 2:62) som ökat. Dessa ökade med 15,4 mnkr, varav anslaget för forskning och forskarutbildning (2:62) ökade med 15,3 mnkr. Anslaget för Officersutbildningen m.m. (UO 6, 1:7 ap1) ökade med 5,7 mnkr till 268 mnkr. Av det totala disponibla beloppet, inklusive sparande från föregående år, om 275,9 mnkr förbrukades 274 mnkr. Detta innebär att återstående anslagssparande uppgår till 1,9 mnkr. Myndighetskapitalet för anslagen från Utbildningsdepartementet (UO 16, 2:61 respektive 2:62) är 15,8 mnkr respektive 20,3 mnkr.

Uppdragsverksamhetens totala intäkter ökade något i jämförelse med föregående år, till 346,8 mnkr mot 340,1 mnkr år 2022. Verksamheten uppvisar ett negativt resultat om -9,5 mnkr (11,3). Myndighetskapitalet för den avgiftsbelagda verksamheten uppgår totalt till 18,8 mnkr (28,3), vilket understiger 10 procent av årets uppdragsintäkter. Av uppdragsverksamheten visar Uppdragsutbildning på grund- och avancerad nivå ett negativt resultat om -8,8 mnkr (9,9). Myndighetskapitalet minskar därmed till 21,0 mnkr (29,8).

Uppdragsforskningen uppvisar ett negativt resultat om -0,7 mnkr (1,4), vilket ökar det negativa myndighetskapitalet för avgiftsfinansierad forskning till -2,1 mnkr (-1,5). Försvarshögskolan fortsätter att ha fokus på prissättningen för uppdragsforskning med ambition att uppnå balans i det ackumulerade myndighetskapitalet avseende avgiftsfinansierad forskning.

Bidragsintäkterna minskade med -2,4 mnkr till 16,6 mnkr (19,0). De oförbrukade bidragen ökade med 3,1 mnkr och uppgick vid årets utgång till 20,9 mnkr (17,8). Upplupna bidrag ökade till 4,4 mnkr (3,5)

Av de totala kostnaderna ökade personalkostnaderna med -29,8 mnkr till -457,2 mnkr (-427,5), vilket framförallt beror på utökad personalstyrka där årsarbetskraften ökade till 415 i jämförelse mot 407 föregående år. Därutöver tillkommer ökning av pensionsavgifter och årlig löneuppräknings. Lokalkostnaderna ökade med -10 mnkr till -91,9 mnkr (-81,8). Övriga driftskostnader ökade med -34,3 mnkr till -197,1 mnkr (-162,8). Orsaken till ökade driftskostnader är främst ökade kostnader förknippade med resor men även ökade kostnader för inköp av datortjänster, bevakningstjänster, korttidsinventarier och kommunikation.

6.1 Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (tkr)	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	353 356	315 557
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	369 250	359 342
Intäkter av bidrag		16 603	18 997
Finansiella intäkter	3	3 402	844
Summa		742 610	694 739
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-457 238	-427 464
Kostnader för lokaler		-91 876	-81 763
Övriga driftkostnader	5	-197 053	-162 758
Finansiella kostnader	6	-1 527	-360
Avskrivningar och nedskrivningar		-9 275	-8 718
Summa		-756 969	-681 063
Verksamhetsutfall		-14 359	13 676
Uppbördsverksamhet			
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		4 348	3 880
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7	1 983	1 947
Lämnade bidrag	8	-6 331	-5 827
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	9	-14 359	13 676

6.2 Balansräkning

BALANSRÄKNING			
(tkr)	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	1 889	1 300
Summa		1 889	1 300
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	7 666	5 916
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	27 774	31 366
Pågående nyanläggningar	13	2 807	87
Summa		38 247	37 369
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		7 095	5 805
Fordringar hos andra myndigheter	14	102 219	101 242
Övriga kortfristiga fordringar	15	328	22
Summa		109 641	107 069
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	29 630	31 561
Upplupna bidragsintäkter	17	4 354	3 486
Övriga upplupna intäkter	18	277	350
Summa		34 261	35 396
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	-1 900	-17 963
Summa		-1 900	-17 963
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	49 403	66 995
Kassa och bank		0	0
Summa		49 403	66 995
SUMMA TILLGÅNGAR		231 542	230 166

BALANSRÄKNING			
(tkr)	Not	2023-12-31	2022-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	21		
Statskapital		418	418
Balanserad kapitalförändring		69 213	55 537
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	-14 359	13 676
Summa		55 272	69 631
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	0	261
Övriga avsättningar	23	7 893	5 653
Summa		7 893	5 914
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	38 817	37 354
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	25	24 785	18 445
Leverantörsskulder		22 228	19 526
Övriga kortfristiga skulder	26	7 140	6 960
Summa		92 971	82 285
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	27	44 397	45 109
Oförbrukade bidrag	28	20 919	17 838
Övriga förutbetalda intäkter	29	10 090	9 389
Summa		75 406	72 335
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		231 542	230 166

6.3 Anslagsredovisning

ANSLAGSREDOVISNING								
Redovisning mot anslag								
Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Omdispo- nerade anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not							
<i>Utgiftsområde 6</i>								
<i>Försvar och samhällets krisberedskap</i>								
1:7 Officersutbildning m.m. (Ramanslag)								
ap.1 Försvarshögskolan (ram)	30	17 963	268 034	0	-10 094	275 903	-274 003	1 900
<i>Utgiftsområde 16</i>								
<i>Utbildning och universitetsforskning</i>								
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (Ramanslag)								
ap.1 Försvarshögskolan: Grundutbildning (ram)		0	39 680	0	0	39 680	-39 680	0
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå (Ramanslag)								
ap.1 Basresurs (ram)		0	39 611	0	0	39 611	-39 611	0
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor (Ramanslag)								
ap.103 Medel för studenthälsa (ram)		0	62	0	0	62	-62	0
Summa		17 963	347 387	0	-10 094	355 256	-353 356	1 900

6.4 Finansiella villkor

U 6 1:7 Officersutbildning m.m. (Ramanslag)¹⁷

Uo 6 1:7 Officersutbildning m.m. Högstposter (tkr)	Högstbelopp	Utfall
Forskning och utveckling, övergripande ämnesansvar för officersutbildningens ämnen samt till finansiering av forskarutbildning inom officersutbildningens centrala ämnen.	46 475	44 317
Forskning och analys stöd inom det säkerhets- och försvarspolitiska området, av betydelse för inriktningen av totalförsvaret och krisberedskapen.	3 314	3 283
Återrapporteringskravet för genomförande och planering av utbildningsverksamhet inom ramen för Partnerskap och fred, är from 2023 borttaget.		

U 16 2:61 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (Ramanslag)

Villkor för anslag 2:61 ap.1 (tkr)	Högstbelopp	Utfall
Medel för särskild satsning på livslångt lärande, bla med fokus på utbildning som främjar klimatomställning.	608	608

6.5 Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta förekommer avrundnings- och summeringsdifferenser. Noterna för kostnader i resultaträkningen har ändrats till att visa negativa saldon i överensstämmelse med resultaträkningen. I föregående årsredovisning visades beloppen med positiva saldon.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Försvarshögskolans bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

Brytdagen för den löpande redovisningen avseende räkenskapsåret 2023 var den 5 januari 2024. Efter brytdagen har fakturor med ett varu-/tjänstevärde på minst 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslag UO 6 1:7, Officersutbildning m.m. först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Andra anslag än utgiftsområde 16 avräknas kostnadsmässigt. Schablonmässig justering för uppkomna kalkyl- och budgetdifferenser har gjorts månadsvis under räkenskapsåret. Fullständig differensjustering har gjorts i samband med bokslutsarbetet.

Upplysningar om avvikelser

Avvikelse från ekonomisadministrativa regler

För universitet och högskolor gäller undantag från vissa bestämmelser enligt bilaga 1, kapitel 2, till Regleringsbrev för universitet och högskolor. De undantag som omfattar även Försvarshögskolan och som påverkar årsredovisningens innehåll är:

¹⁷ Återrapporteringskravet för genomförande och planering av utbildningsverksamhet inom ramen för Partnerskap och fred, är from 2023 borttaget.

P 1 Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning av anslagsmedel enligt 12§ anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

P 3 Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt bilaga tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.

Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av:

- låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
- beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.

P 4 Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelserna enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.

P 5 Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1§ första stycket och 3§ kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande.

En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.

P 7 Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje stycket avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet:

Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras.

Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter, förbättringsutgifter på annans fastighet med anskaffningsvärde på lägst 100 tkr samt maskiner och inventarier, med ett anskaffningsvärde på lägst ½ basbelopp, och med en beräknad ekonomisk livslängd om minst tre år. Avskrivning görs enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning görs månadsvis från och med driftsättningsmånaden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Datorer	3 år
Egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar, kontorsmaskiner och övriga inventarier	5 år
Möbler	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Till och med hyrestidens slut, dock högst 10 år.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Externfinansierad bidrags- och uppdragsverksamhet

För externfinansierade bidrag och uppdragsverksamhet tillämpas den gällande statliga redovisningsprincipen för intäktsredovisning i projekt. För pågående projekt tas intäkter upp motsvarande upparbetade kostnader under året. Erhållna medel från bidragsgivare som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som oförbrukade bidrag i balansräkningen. För under året avslutade projekt redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag, enligt kontrakt, ännu ej erhållits bokförs som fordran på bidragsgivaren för den del som är en upparbetad kostnad.

6.5.1 Noter (tkr)

Resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag

	2023	2022
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ap.1 Försvarshögskolan: Grundutbildning (ram)	39 680	39 626
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå ap.1 Basresurs (ram)	39 611	24 275
2:65 Studenthälsa	62	61
1:7 Officersutbildning m.m. ap.1 Försvarshögskolan (ram)	274 003	251 595
Summa	353 356	315 557
Utgifter i anslagsredovisningen	-353 356	-315 812
Saldo	0	-256
Saldot 2022 består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	0	256
Summa	0	256

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	19 646	16 855
Intäkter av offentligrättsliga avgifter	1	0
Intäkter av uppdragsverksamhet	348 694	341 800
Varav tjänsteexport	1 009	1 002
Intäkter av tjänsteexport, Tredjelandsstudenter	793	589
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	115	98
Summa	369 250	359 342

Avgiftsbelagd verksamhet						
Verksamhet	Över-/underskott tom 2021	Över-/underskott 2022	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Över-/underskott 2023	Ack över-/underskott utgående 2023
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	53	0	377	361	16	69
Uppdragsutbildning	19 837	9 862	279 944	288 774	-8 830	20 869
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	0	0	793	793	0	0
Summering	19 890	9 862	281 114	289 928	-8 814	20 938
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	-2 860	1 393	68 422	69 098	-676	-2 143
Summering	-2 860	1 393	68 422	69 098	-676	-2 143
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Upplåtande av bostads-lägenhet - utbytesprogram och gästforskare*	0	-19	139	144	-5	-24
Summering	0	-19	139	144	-5	-24
Summering	17 030	11 236	349 675	359 170	-9 495	18 771

*Underskottet täcks av anslag.

Not 3 Finansiella intäkter

	2023	2022
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	3 279	736
Övriga ränteintäkter	44	10
Övriga finansiella intäkter	79	98
Summa	3 402	844

*Räntesatsen har tom 2022-05-02 varit 0 och har därefter ökat väsentligt.

Not 4 Kostnader för personal

	2023	2022
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-280 854	-263 648
Varav lönekostnader ej anställd personal	-319	-296
Sociala avgifter	-168 538	-158 545
Övriga kostnader för personal	-7 847	-5 271
Summa	-457 238	-427 464

Not 5 Övriga driftkostnader

	2023	2022
Reparationer och underhåll	-1 186	-472
Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgång	-43	0
Offentligträttsliga avgifter, skatter, kundförluster	-163	-91
Resor, representation, information	-42 114	-27 453
Köp av varor	-18 101	-11 440
Köp av tjänster	-135 446	-123 302
Summa	-197 053	-162 758

*Ökade driftkostnader jämfört föregående år beror framförallt på kostnader förknippade med resor men även inköp av datatjänster, bevakningstjänster, trycksaker, kommunikation och kortidsinventarier.

Not 6 Finansiella kostnader

	2023	2022
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	-61	0
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-1 295	-238
Övriga finansiella kostnader	-171	-121
Summa	-1 527	-360

*Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden var fram till 2022-05-02 noll och därefter ökat.

Not 7 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2023	2022
Miltärfonden	1 140	1 092
Övriga	843	855
Summa	1 983	1 947

Not 8 Lämnade bidrag

	2023	2022
Lämnade bidrag till EU länder/organisationer	-1 646	-1 008
Lämnade bidr. till övriga organisationer och ideella föreningar	-1 241	-1 538
Lämnade bidrag till privata företag och privatägda ekonomiska föreningar	-832	-855
Lämnade bidrag, stipendier till enskilda	-2 611	-2 426
Summa	-6 331	-5 827

Not 9 Årets kapitalförändring

Indelning på Verksamhet	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A + B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	21 484	-5 786	15 698
Uppdragsverksamhet	29 753	-8 814	20 939
Summa	51 237	-14 600	36 637
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	19 444	917	20 361
Uppdragsverksamhet	-1 468	-676	-2 144
Summa	17 976	241	18 217
Summa	69 213	-14 359	54 854

Balansräkning

Not 10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	6 597	5 660
Årets anskaffningar	952	994
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-466	-56
Summa anskaffningsvärde	7 083	6 597
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 297	-5 041
Årets avskrivningar	-363	-312
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	466	56
Summa ackumulerade avskrivningar	-5 194	-5 297
Utgående bokfört värde	1 889	1 300

Not 11 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	36 462	32 875
Årets anskaffningar	2 793	3 733
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-812	-147
Överföringar	0	0
Summa anskaffningsvärde	38 443	36 462
Ingående ackumulerade avskrivningar	-30 545	-29 878
Årets avskrivningar	-1 042	-815
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	811	147
Summa ackumulerade avskrivningar	-30 776	-30 545
Utgående bokfört värde	7 666	5 916

Not 12 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	76 994	68 464
Årets anskaffningar	4 233	10 100
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-2 142	-1 571
Överföringar	87	0
Summa anskaffningsvärde	79 172	76 994
Ingående ackumulerade avskrivningar	-45 628	-39 608
Årets avskrivningar	-7 870	-7 591
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	2 100	1 571
Summa ackumulerade avskrivningar	-51 398	-45 628
Utgående bokfört värde	27 774	31 366

Not 13 Pågående nyanläggningar

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	87	0
Årets anskaffningar	2 807	87
Färdigställda anläggningar	-87	0
Utgående bokfört värde	2 807	87

Not 14 Fordringar hos andra myndigheter

	2023-12-31	2022-12-31
Fordran ingående mervärdesskatt	9 543	12 033
Kundfordringar hos andra myndigheter	92 665	89 201
Övriga fordringar hos andra myndigheter	11	9
Summa	102 219	101 242

Not 15 Övriga kortfristiga fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
Fordringar hos anställda	145	22
Övrigt	183	0
Summa	328	22

Not 16 Förutbetalda kostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	21 944	20 853
Övriga förutbetalda kostnader	7 685	10 708
Summa	29 630	31 561

Not 17 Upplupna bidragsintäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Inomstatliga	4 013	2 874
Utomstatliga	341	611
Summa	4 354	3 486

Not 18 Övriga upplupna intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna avgiftsintäkter inomstatliga	277	350
Summa	277	350

Not 19 Avräkning med statsverket

	2023-12-31	2022-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-17 963	-8 467
Redovisat mot anslag		
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ap.1 Försvarshögskolan: Grundutbildning (ram)	39 680	39 626
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå ap.1 Basresurs (ram)	39 611	24 275
2:65 Studenthälsa	62	61
1:7 Officersutbildning m.m. ap.1 Försvarshögskolan (ram)	274 003	251 850
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-347 387	-326 251
Återbetalning av anslagsmedel	10 094	943
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 900	-17 963
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	0	256
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-256
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Summa Avräkning med statsverket	-1 900	-17 963

Not 20 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	49 403	66 995
Summa	49 403	66 995
Beviljad kredit enligt regleringsbrev	0	0
Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Not 21 Myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022	418	38 175	17 030	331	13 676	69 629
A Ingående balans 2023	418	38 175	17 030	331	13 676	69 629
Föregående års kapitalförändring		2 928	11 255	-507	-13 676	0
Årets Kapitalförändring					-14 359	-14 359
B Summa årets förändring	0	2 928	11 255	-507	-28 035	-14 359
C Utgående balans 2023	418	41 103	28 285	-176	-14 359	55 271

Not 22 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning	261	142
Årets pensionskostnad	-193	231
Årets pensionsutbetalningar	-69	-111
Utgående avsättning	0	261

Not 23 Övriga avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	5 653	4 856
Årets förändring	837	797
Utgående balans	6 490	5 653
Uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	0	0
Årets förändring	1 403	0
Utgående balans	1 403	0
Summa utgående balans	7 893	5 653

Not 24 Lån i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	37 354	32 054
Under året nyupptagna lån	10 783	14 015
Årets amorteringar	-9 320	-8 715
Utgående balans	38 817	37 354
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	65 000	50 000

Not 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2023-12-31	2022-12-31
Utgående mervärdesskatt	3 839	2 723
Arbetsgivaravgifter	7 875	7 320
Leverantörsskulder andra myndigheter	13 071	8 403
Summa	24 785	18 445

Not 26 Övriga kortfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	7 128	6 911
Övriga kortfristiga skulder till personalen	0	43
Övrigt	12	6
Summa	7 140	6 960

Not 27 Upplupna kostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	36 845	34 885
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	6 348	3 398
Övriga upplupna kostnader	1 203	6 826
Upplupna kostnader i transfereringsverksamhet	0	0
Summa	44 397	45 109

Not 28 Oförbrukade bidrag

	2023-12-31	2022-12-31
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	14 334	11 312
Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	6 585	6 526
Summa	20 919	17 838
<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
inom tre månader	38	753
mer än tre månader till ett år	5 252	1 757
mer än ett år till tre år	9 044	8 801
mer än tre år		
Summa	14 334	11 311

Not 29 Övriga förutbetalda intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyror	3 520	3 647
Övriga förutbetalda intäkter	6 570	5 741
Summa	10 090	9 389

Not 30 Anslagsredovisning

Försvarshögskolan får anslagsspara upp till 3 procent av innevarande års anslagstilldelning enligt regleringsbrevet, vilket för år 2023 motsvarar 8 041 tkr. Årets (2023) utgående överföringsbelopp om 1 900 tkr får behållas i sin helhet.

Anslagskredit 8 041 tkr.

7 SAMMANSTÄLLNING AV DIAGRAM OCH TABELLER

Diagram

<u>DIAGRAM 1 FÖRDELNING AV ANTAL HST</u>	13
--	----

Tabeller

<u>TABELL 1 VÄSENTLIGA UPPGIFTER</u>	09
<u>TABELL 2 INDIKATORER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ20</u>	
<u>TABELL 3 RESULTATRÄKNING UTBILDNING</u>	11
<u>TABELL 4 ANTAL UTFÄRDADE EXAMINA PÅ GRUND OCH AVANCERAD NIVÅ</u>	13
<u>TABELL 5 PROGRAMNYBÖRJARE, PRESTATIONER OCH KOSTNADER OP</u>	15
<u>TABELL 6 PRESTATIONER OCH KOSTNADER, UTBILDNING GRUNDNIVÅ</u>	
<u>OCH AVANCERAD NIVÅ ANSLAG 2:61</u>	16
<u>TABELL 7 PRESTATIONER OCH KOSTNADER POÄNGGIVANDE UPPDRAGSUTBILDNING</u>	17
<u>TABELL 8 INDIKATORER FÖR FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING</u>	27
<u>TABELL 9 RESULTATRÄKNING FORSKNING</u>	21
<u>TABELL 10 ANTAL FORSKNINGSPUBLIKATIONER</u>	22
<u>TABELL 11 ANTAL DOKTORANDER MED DOKTORANDANSTÄLLNING</u>	26
<u>TABELL 12 DOKTORANDER PER FINANSIERINGSKÄLLA</u>	27
<u>TABELL 13 INDIKATORER FÖR SAMVERKAN OCH NYTTIGGÖRANDE</u>	33
<u>TABELL 14 INDIKATORER FÖR EFFEKTIVITET OCH FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KVALITET</u>	38
<u>TABELL 15 ANSTÄLLDA I ÅRSARBETSKRAFTER</u>	35
<u>TABELL 16 SJUKFRÅNVARO</u>	36

8 SAMMANSTÄLLNING AV ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Utbildningsdepartementet: Mål och återrapporteringskrav	Kapitel
Väsentliga uppgifter: I årsredovisningen ska väsentliga uppgifter redovisas enligt anvisad tabell.	1.4
Utbildningsutbud: Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. <i>Lärosätena ska särskilt redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning.</i> Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning. (Nytt 2023)	2.10
Officersutbildning på grundnivå: Försvarshögskolan ska samverka med Försvarsmakten om dimensionering av utbildningen som leder till officersexamen inför kommande års antagningsomgång. Försvarshögskolan ska i årsredovisningen redovisa antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom utbildningen. Redovisningen ska vara såväl samlad som könsuppdelad.	2.5.2
Högre officersutbildning: Inom ramen för Försvarshögskolans kompetensområden ska högskolan på uppdrag av Försvarsmakten utbilda personal för att därigenom bidra till att det militära försvarets kompetensbehov tillgodoses. Försvarshögskolan ska redovisa hur utbildningsuppdragen har genomförts. En övergripande analys av måluppfyllelsen och väsentliga avvikelser mellan planerad och genomförd verksamhet ska anges och kommenteras.	2.6.2
Studieavgifter för tredjelandsstudenter: Den studieavgiftsfinansierade verksamhetens omfattning ska redovisas. Redovisningen ska även innehålla en redogörelse för den studieavgiftsfinansierade verksamhetens eventuella påverkan på ett universitets eller en högskolas övriga verksamhet. Universitet och högskolor ska redovisa antalet tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom ett utbytesavtal och de eventuella förändringar som har skett i denna verksamhet. Vidare ska universitet och högskolor redovisa hur samarbetet med Migrationsverket fungerat. Universitet och högskolor ska även redovisa antalet avgiftsskyldiga studenter som har antagits genom separat antagning samt hur den studieavgiftsfinansierade verksamheten har påverkats av denna.	2.12
Rekryteringsmål professorer: Under 2021–2023 har lärosätet ett mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer om 53 procent kvinnor.	5.3.2
Svenskt deltagande i Horisont Europa: <i>Universitet och högskolor ska redovisa vilka insatser som har bedömts relevanta, och har vidtagits för att myndigheten ska bidra till de mål som anges i den nationella strategin för svenskt deltagande i Horisont Europa 2021–2027(U2021/03975).</i> (Nytt 2023)	3.7.1
Avgiftsfinansierad verksamhet: I årsredovisningen ska den avgiftsfinansierade verksamheten redovisas enligt anvisad tabell.	6
Oförbrukade bidrag: I årsredovisningen ska omfattning och förändring av de oförbrukade bidragen och hur de inbetalade forskningsbidragen har utvecklats, redovisats och kommenterats.	6

Utbildningsdepartementet: Övrigt och uppdrag	Avsnitt
Jämställdhetsintegrering: <i>Universitet och högskolor ska fortsatt arbeta med att verksamheterna ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10) i linje med de inrapporterade inriktningarna för arbetet med jämställdhetsintegrering 2023–2025, till exempel i fråga om lika möjligheter till karriärvägar, könsbundna studieval och genomströmning.</i> (Nytt 2023)	4.4 5.3.1
Utveckla arbetet med öppen vetenskap: <i>Universitet och högskolor ska fortsätta att utveckla arbetet med öppen vetenskap i syfte att verksamheten ska bidra till att nå den nationella inriktningen för ett öppet vetenskapssystem (prop. 2020/21:60). I arbetet ingår att bidra med underlag till Vetenskapsrådets och Kungl. bibliotekets respektive uppgifter att samordna, följa upp och främja samverkan i arbetet för öppen tillgång till forskningsdata respektive vetenskapliga publikationer.</i> (Nytt 2023)	3.9
Utveckla arbetet med föreskrifter: <i>Statliga universitet och högskolor ska utveckla arbetet med de föreskrifter som de beslutar om. Uppdraget ska genomföras med utgångspunkt i de resultat och slutsatser som redovisas i Universitetskanslersämbetets rapport Lärosätenas arbete med att utfärda föreskrifter. Redovisningen av ett regeringsuppdrag (U2021/01326). I uppdraget ingår att säkerställa att föreskrifternas utformning, till exempel i fråga om beteckning och innehåll, uppfyller krav i lag och förordning. Av Universitetskanslersämbetets rapport framgår att lärosätena publicerar sina regler på den egna webbplatsen, men att det ofta är svårt för en besökare på webbplatsen att hitta föreskrifter inom olika områden. I uppdraget ingår därför även att universitet och högskolor gemensamt ska säkerställa att föreskrifterna görs tillgängliga på webbplatserna på ett mer överskådligt, samordnat och enhetligt sätt. Uppdraget ska</i>	4

<p>genomföras i samarbete med Universitetskanslersämbetet som har i uppdrag att stärka och samordna lärosätenas arbete med föreskrifter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 september 2024. (Nytt 2023)</p>	
<p>Åtgärder för att minska missbruk av uppehållstillstånd för studier: Universitet och högskolor ska tillsammans med Migrationsverket genomföra åtgärder som utvecklar och effektiviserar arbetet med att säkerställa att missbruk av uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning i enlighet med 5 b kap.3§ utlänningslagen (2005:716) försvåras. Uppdraget ska samordnas av Migrationsverket.</p> <p>Migrationsverket ska delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet med kopia till Utbildningsdepartementet) senast den 1 november 2023. Slutredovisningen ska ske till Regeringskansliet (Justitiedepartementet med kopia till Utbildningsdepartementet) senast den 1 april 2024. (Nytt 2023)</p>	5
<p>Informationssäkerhet: Universitet och högskolor ska övergripande redogöra för hur lärosätet arbetat för att utveckla sin informationssäkerhet och för hur lärosätet planerar för att möta framtida behov. Lärosätet ska särskilt redogöra för följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Åtgärder som vidtagits för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet samt förmågan att identifiera, rapportera och hantera it-incidenter. 2. Om en analys gjorts av om hot och sårbarheter för lärosätet förändrats i och med det rådande omvärldsläget, samt om åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta. 3. Om en analys gjorts av kopplingar till och beroenden av externa parter, exempelvis it-tjänsteleverantörer och andra myndigheter, samt om åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta. <p>Redogörelsen ska lämnas till Regeringskansliet (utbildningsdepartementet) senast den 2 oktober 2023. (Nytt 2023)</p>	5.7
<p>Upplåtande av bostad: I årsredovisningen ska det ekonomiska resultatet av upplåtande av bostad redovisas.</p> <p>Av 9 a § förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning följer att universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) får ingå hyresavtal för bostadslägenhet för att upplåta lägenheten i andra hand till</p> <p>a) utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder, eller</p> <p>b) gästforskare vid universitetet eller högskolan, under förutsättning att de inte är anställda där.</p> <p>Vid sådan upplåtelse ges universitet och högskolan rätt att utan krav på full kostnadstäckning ta ut avgift för hyran från studenten eller gästforskaren.</p>	4.8
<p>Resolution 1325: Försvarshögskolan ska bidra till genomförandet FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen. Återredovisning ska ske i enlighet med handlingsplanen.</p>	4.4.1
<p>Uppdrag att föreslå utbildningar inom säkerhetsskyddsområdet: Försvarshögskolan ska tillsammans med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten utreda och ta fram förslag på struktur för utbildningar inom säkerhetsskyddsområdet (Ju2022/02042). (Nytt 2023)</p>	2

Därutöver tillkommer krav i FÅB (2000:605).

9 STYRELSEN OCH STYRELSENS BESLUT

9.1 Styrelsen

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag i myndighetsstyrelser eller bolagsstyrelser för Försvarshögskolans styrelseledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2023. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 22 tkr per år. Till verksamhetsföreträdarna utgår ingen ersättning utöver ordinarie lön. Till ordförande utgår arvode med 50 tkr per år.

Medlemmar	Ersättning	Övriga uppdrag
Ledamöter utsedda av regeringen:		
Carl Fredrik Graf Landshövding, ordförande (fr. o. m. 23-05-01)	33 400 kr	AB Alexander Graf (ägare), EREV United AB (styrelsesuppleant), Regeringens Krishanteringsråd (ledamot), Utredningen om kommuners och regioners beredskap Fö2023-02 (särskild utredare), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap insynsråd (ledamot).
Gunnar Holmgren Generaldirektör, ordförande (t. o. m. 23-04-30)	16 700 kr	Länsförsäkringar fullmäktige (ledamot), Medlingsinstitutet (medlare), Tillväxtverket (Vice ordförande), FVRF (Riksförbundsordförande).
Robert Egnell Rektor	1 260 000 kr	
Elisabet Nihlfors Professor	22 000 kr	
Annika Nordgren Christensen Försvarspolitisk rådgivare (t. o. m. 23-04-30)	7 400 kr	Tjäders Byrå AB (ledamot).
Håkan Buskhe Verkställande direktör (fr. o. m. 23-05-01)	14 700 kr	IPCO AB (Ordförande), AB SKF (Vice ordförande), Stora Enso Oyj (Vice ordförande), Kopparfors Skogar AB (Ledamot), FAM Förvaltning AB (Ledamot), Navigare Ventures AB (Ledamot), Qarlbo Energy AB (Ledamot) FAM AB (Ledamot, Verkställande direktör)
Eva-Lotta Kraft Direktör (t. o. m. 23-04-30)	7 400 kr	
Ann-Sofie Dahl Docent (fr. o. m. 23-05-01)	14 700 kr	
Klas Eksell Personaldirektör (t. o. m. 23-04-30)	7 400 kr	Stiftelsen för MHS bostäder (Ordförande)
Jonny Lindfors Arméchef (fr. o. m. 23-05-01)	14 700 kr	

Medlemmar	Ersättning	Övriga uppdrag
Viktoria Mattsson Chef Samverkan	22 000 kr	
Camilla Asp Överdirektör	22 000 kr	Energimyndigheten (ledamot), Finansinspektionen (ledamot).
Mika Kerttunen Docent	22 000 kr	

Företrädare för verksamheten:

Fredrik Thisner Läraryledamot	0	
Sofia Ledberg Läraryledamot (fr. o. m. 23-05-01)	0	
Ulf Högström Läraryledamot (fr. o. m. 23-05-01)	0	
Kristina Kihlström (t. o. m. 23-04-30)	0	ORF-O (representant)
Per Eliasson (t. o. m. 23-04-30)	0	

Företrädare för studenter:

Rasmus Lindstedt Studentledamot	22 000 kr	
Annie Catarina Kjellberg Studentledamot (t.o.m. 24-02-15)	14 700 kr	
Carl Wilhelm Fallenius Studentledamot (t. o. m. 23-03-31)	5 500 kr	
Daniel Fölstad Studentledamot (fr. o. m. 23-11-01)	3 700 kr	
Magnus Lundström Studentledamot (t. o. m. 23-10-31)	10 000 kr	
Erik Ekvall Studentledamot (fr.o.m. 24-02-15)	0	

9.2 Styrelsens beslut

Styrelsen för Försvarshögskolan har den 21 februari 2024 beslutat att godkänna Försvarshögskolans årsredovisning för verksamhetsåret 2023.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm, den 21 februari 2024

Carl Fredrik Graf

Robert Egnell

Jonny Lindfors

Elisabet Nihlfors

Mika Kerttunen

Viktoria Mattsson

Håkan Buskhe

Ann-Sofie Dahl

Camilla Asp

Fredrik Thisner

Sofia Ledberg

Ulf Högström

Rasmus Lindstedt

Erik Ekvall

Daniel Fölstad

Diarienummer: 463/2023

Försvarshögskolan

Besöksadress: Drottning Kristinas väg 37, Stockholm

Postadress: Box 27805, 115 93 Stockholm

Tel 08-553 425 00

Fax 08-553 425 98

www.fhs.se

Försvvarshögskolan